

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

BEZPEČNOSTNÍ ČINNOST

Tato studijní opora je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na vzniku této studijní opory se podíleli: **Jiří Lehký**

Studijní oporu zajišťuje: **Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o.**

Karviná 2011

Seznam použitých značek, symbolů a zkratk	1
1 BEZPEČNOSTNÍ SBORY A PRÁVNÍ ÚPRAVA JEJICH ČINNOSTI.....	4
1.1 Policie české republiky	5
Kontrolní otázky.....	7
1.2 Obecní policie	7
Kontrolní otázky.....	18
1.3 Vězeňská služba a justiční stráž.....	18
Kontrolní otázky.....	28
1.4 Celní správa	28
Kontrolní otázky.....	39
2 POVINNOSTI POLICISTŮ A ETIKA POLICEJNÍ PRÁCE.....	40
Kontrolní otázky.....	48
3 OPRÁVNĚNÍ POLICISTŮ	49
Kontrolní otázky.....	64
4 POLICEJNÍ CELY.....	65
Kontrolní otázky.....	69
5 DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY.....	70
Kontrolní otázky.....	79
6 POUŽITÍ ZBRANĚ	80
Kontrolní otázky.....	83
7 SOUČINNOST A SPOLUPRÁCE S ORGÁNY STÁTNÍ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY.....	84
Kontrolní otázky.....	87
8 DOKLADY TOTOŽNOSTI STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ ČR A PROBLEMATIKA POBYTU OBČANŮ ČR.....	88
Kontrolní otázky.....	100
9 ZBRANĚ A STŘELIVO.....	101
Kontrolní otázky.....	116
10 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM A ÚKOLY POLICIE PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	117
Kontrolní otázky.....	128

Seznam použitých značek, symbolů a zkratek

	Průvodce studiem, kapitolou
	Průvodce kapitolou, textem, podnět
	Shrnutí
	Výstupy z učení
	Čas potřebný ke studiu
	Kontrolní otázka
	Samostatný úkol
	Test a otázka
	Řešení a odpovědi, návody
	Korespondenční úkoly
	Zapamatujte si
	Řešený příklad
	Definice
	Úkol k zamyšlení
	Část pro zájemce
	Další zdroje

VÝSTUPY Z UČENÍ

Po prostudování textu a vypracování úkolů v rámci studijní opory

Budete umět:	<i>Budete umět</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Orientovat se v základních oblastech bezpečnostní činnosti ✓ Vysvětlit základní principy fungování vybraných bezpečnostních sborů ✓ Rozlišit úkoly, oprávnění a povinnosti jednotlivých bezpečnostních sborů ✓ Popsat úkoly jednotlivých bezpečnostních sborů a cizinecké policie ✓ Orientovat se v jednotlivých pojmech evropského práva ✓ Orientovat se v schengenské problematice ✓ Orientovat se v IZS	
Získáte:	<i>Získáte</i>
Základní znalosti v oblasti činnosti PČR, Obecní policie, Vězeňské služby a dalších bezpečnostních sborů. Základní znalosti o Evropské unii a Schengenského acqui z hlediska bezpečnostní činnosti.	
Budete schopni:	<i>Budete schopni</i>
<ul style="list-style-type: none"> -Orientovat se v základních právních dokumentech vztahujících se k bezpečnostní činnosti - Aplikovat získané vědomosti v praxi	

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

- ✓ 60 hodin studium textu
- ✓ 20 hodin práce při vyhledávání a doplňování látky v rámci bezpečnostní činnosti

- ✓ Oporu si lze průběžně doplňovat na základě studia doporučené literatury a vlastních zkušeností a tak si vytvořit vlastní studijní materiál, který vám bude vyhovovat v přípravě, zejména pak k maturitní zkoušce

Postup při studiu

- ✓ Vysvětlení činnosti bezpečnostních sborů, evropské integrace a schengenského acquis
- ✓ Nenajdete zde znění jednotlivých zákonů ve formě sbírky zákonů, vztahujících se k činnosti bezpečnostních sborů

Co zde najdete

Co zde nenajdete

Otázky k textu mají kontrolní funkci vzhledem k pochopení textu.
Konkrétní úkoly budou zadávány jednotlivými vyučujícími

Otázky textu
Úkoly

1 BEZPEČNOSTNÍ SBORY A PRÁVNÍ ÚPRAVA JEJICH ČINNOSTI

VÝSTUPY Z UČENÍ

Po prostudování textu této kapitoly

Budete umět:

Budete umět

- ✓ Vysvětlit postavení a činnost PČR, Obecní policie, Vězeňské služby, Justiční stráž a Celní správy
- ✓ Vysvětlit úkoly a činnost vybraných bezpečnostních sborů, včetně právní úpravy
- ✓ Oprávnění a povinnosti příslušníků a strážníků

Získáte:

Získáte

- ✓ Základní přehled o systému fungování bezpečnostních sborů

Budete schopni:

Budete schopni

- ✓ Orientovat se v základních úkolech a organizační struktuře, zejména PČR a Obecní policie

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Úkoly a povinnosti PČR, Obecní policie a ostatních bezpečnostních sborů,

PRŮVODCE KAPITOLOU

Organizace a činnost PČR a jiných bezpečnostních sborů

1.1. Policie České republiky

1.2. Obecní policie

1.3. Vězeňská služba a Justiční stráž

1.4. Celní správa

1.1 Policie české republiky

Právní úprava – postavení a činnost Policie České republiky (dále jen PČR) upravuje zákon číslo 273/2008 Sb. o Policii České republiky.

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor (na rozdíl od Obecní policie, která zabezpečuje veřejný pořádek na teritoriu obce). Slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu

A) ŘÍZENÍ A ORGANIZACE PČR

Policie je podřízena ministerstvu vnitra jako ústřednímu orgánu státní správy. Za činnost policie odpovídá ministru vnitra policejní prezident, který stojí v čele policie.

Policii tvoří útvary, jimiž jsou

- a) Policejní prezidium České republiky v čele s policejním prezidentem,
- b) útvary policie s celostátní působností (např. Národní protidrogová centrála, ochranná služba aj.)
- c) krajská ředitelství policie,

d) útvary zřízené v rámci krajského ředitelství (Územní odbory, obvodní oddělení PČR)

Policejní prezidium – je útvarem se zvláštním postavením a v rámci policejního prezidia působí specifické organizační články – ředitelství jednotlivých služeb, které jsou zřízeny k metodickému řízení služeb policie, jako např. ředitelství služby dopravní policie, pořádkové policie, služby cizinecké policie atd.

Útvary policie s celostátní působností:

- ✓ Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ),
- ✓ Národní protidrogová centrála,
- ✓ Útvar speciálních činností SKPV,
- ✓ Útvar zvláštních činností SKPV,
- ✓ Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV,
- ✓ Útvar pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti,
- ✓ PP, ČR, Kriminalistický ústav v Praze,
- ✓ Útvary ochranné služby,
- ✓ Útvar rychlého nasazení (URNA),
- ✓ Útvar letecké služby.

V rámci PČR působí Služby PČR, které v zákoně o Policii ČR nejsou uvedeny

- ✓ Služba pořádkové policie,
- ✓ Služby kriminální policie a vyšetřování,
- ✓ Služba dopravní policie,
- ✓ Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál,
- ✓ Kriminalisticko-technická a znalecká služba,

- ✓ Ochranná služba (útvary pro ochranu ústavních činitelů a prezidenta republiky),
- ✓ Služba cizinecké policie (celostátní působnost),
- ✓ Pyrotechnická služba,
- ✓ Služba rychlého nasazení,
- ✓ Letecká služba.

Krajská ředitelství policie – jsou útvary s územně vymezenou působností (na území kraje) a jsou organizační složkou státu a účetní jednotkou. V čele stojí krajský ředitel.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Uveďte právní úpravu postavení a činnosti PČR
2. Vysvětlete organizaci PČR

1.2 Obecní policie

Právní úprava:

Zákon číslo 553/1991 Sb. o obecní policii

Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou.

Obecní policie zabezpečuje **místní záležitosti veřejného pořádku** v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.

Obecní policie **spolupracuje** v rozsahu stanoveném tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem s **Policí České republiky**, státními orgány a orgány územních samosprávných celků.

Úkoly plněné obecní policií

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů.

- a. přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- b. dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,
- c. dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- d. se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,
- e. se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,
- f. se podílí na prevenci kriminality v obci,
- g. provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích 5) v obci,
- h. odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- i. poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra (dále jen „ministerstvo“) na požádání údaje o obecní policii.

Strážníkem obecní policie může být občan České republiky, který

- a. je bezúhonný,
- b. je spolehlivý,
- c. **je starší 21 let**, na rozdíl od PČR, kde věková hranice přijetí k PČR je 18 let

- d. je zdravotně způsobilý,
- e. dosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou a
- f. má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů.

Povinnosti strážníků

Při provádění zákroků a úkonů k plnění úkolů obecní policie je **strážník povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem.**

Strážník je povinen **poučit osoby** o jejich právech, provádí-li podle tohoto zákona zákrok nebo úkon spojený se zásahem do jejich práv nebo svobod, pokud to povaha a okolnosti zákroku nebo úkonu dovolují; v opačném případě je poučí okamžitě, jakmile to okolnosti dovolí.

Strážník je povinen poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností každému, kdo o ni požádá.

Strážník je v pracovní době povinen v mezích tohoto nebo zvláštního zákona provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přešůpek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání.

Strážník je i mimo pracovní dobu povinen v mezích tohoto zákona provést zákrok, popřípadě učinit jiné opatření, zejména vyrozumět nejbližší útvar policie, je-li páchán trestný čin nebo přešůpek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek. Pokud se v tomto případě strážník neprokazuje podle § 9 odst. 1, prokáže příslušnost k obecní policii průkazem obecní policie.

Jestliže okolnosti zákroku nebo jiného opatření neumožňují, aby strážník prokázal svoji příslušnost k obecní policii průkazem obecní policie, prokáže se ústním prohlášením "obecní policie" nebo "městská policie". Průkazem obecní policie se strážník prokáže ihned, jakmile to okolnosti zákroku nebo jiného opatření dovolí.

Strážník je při provádění zákroku povinen, pokud to povaha a okolnosti zákroku dovolují, použít odpovídající výzvy. Pokud to povaha zákroku dovoluje, použije strážník před výzvou slovo „**Jménem zákona!**“.

Každý je povinen uposlechnout výzvy zakročujícího strážníka.

Strážník není povinen provést zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže

- a. je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,
- b. k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo
- c. je zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit.

Strážník neprovede zákrok nebo úkon k plnění úkolů, jestliže by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru.

Strážník je povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k obecní policii stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce. Vykonává-li strážník svou pravomoc na území obce, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a, prokáže se na požádání rovněž zmocněním této obce; při zákroku, který nesnese odkladu, tak učiní, jakmile to povaha a okolnosti tohoto zákroku dovolí.

Strážník je povinen bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a podle povahy věci též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob.

Strážník je povinen oznámit příslušnému orgánu podezření, že byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt, jehož projednání patří do působnosti tohoto orgánu.

Oprávnění strážníků

Oprávnění požadovat vysvětlení

Strážník je oprávněn

- a. požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku nebo jiného správního deliktu nebo jeho pachatele, jakož i ke zjištění skutečného stavu věci,
- b. vyzvat osobu podle písmena a), aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k sepsání zápisu o podání vysvětlení,
- c. vyzvat osobu podle písmena a), aby předložila doklady potřebné ke zjištění skutečností podle písmena a).

Vysvětlení může odepřít pouze osoba, která by jí sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťovala jako vlastní, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek.

Vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by jí porušila státem uloženou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna.

Strážník je povinen osobu předem poučit o možnosti odepřít vysvětlení podle odstavců 4 a 5.

Nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažného důvodu žádosti nebo výzvě podle odstavce 1, může být předvedena.

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

(1) Prokázáním totožnosti se pro účely zákona rozumí zjištění jména, příjmení, data narození, rodného čísla a bydliště osoby. Důvod ke zjišťování totožnosti určuje míru spolehlivosti, s níž se zjištění provádí.

Strážník je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost,

- a. jde-li o osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie,
- b. jde-li o osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku či jiného správního deliktu,
- c. jde-li o osobu, od níž bude třeba požadovat vysvětlení ,

- d. jde-li o osobu, která odpovídá popisu osoby hledané policií nebo osoby pohřešované,
- e. na žádost jiné osoby, jestliže tato osoba má na zjištění totožnosti právní zájem,
- f. jde-li o osobu, která žádá o prokázání totožnosti podle písmena e),
- g. jde-li o osobu, která oznamuje podezření ze spáchání trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu.

Osoba je povinna výzvě vyhovět.

Strážník je v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu obecní policie oprávněn požadovat od každého věcnou a osobní pomoc. Kdo byl o tuto pomoc požádán, je povinen ji poskytnout bez zbytečného odkladu. Nemusí tak učinit, brání-li mu v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti anebo plnění jiné zákonné povinnosti. Fyzická osoba tak nemusí dále učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou.

Oprávnění předvést osobu

(1) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti podle § 12 odst. 2 nebo nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat.

(2) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, u které se při zjišťování její totožnosti prokáže, že je osobou hledanou policií nebo osobou pohřešovanou.

(3) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušujícím veřejný pořádek nebo ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze jí jiným způsobem v takovém jednání zabránit.

(4) Strážník je oprávněn předvést osobu na žádost příslušného orgánu obce podle zvláštních předpisů.

(5) O předvedení se sepíše úřední záznam. Obecní policie osoby předvedené podle odstavců 2 a 3 předá policii k dalšímu opatření. Převzetí osoby potvrdí policie strážníkovi v úředním záznamu nebo v potvrzení o převzetí.

Oprávnění odebrat zbraň

(1) Strážník je oprávněn přesvědčit se, zda osoba, kterou předvádí nebo omezuje na osobní svobodě nebo proti které směřuje zákrok z důvodu jejího agresivního chování, nemá u sebe zbraň, a tuto odebrat.

(2) Strážník je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání zbraně odebrat zbraň osobě na místě veřejně přístupném, je-li to nezbytné v zájmu ochrany veřejného pořádku, života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku a hrozí-li, že zbraně může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Osobě, která zbraň vydala nebo již byla zbraň odebrána podle věty první nebo podle odstavce 1, vystaví strážník potvrzení o jejím převzetí. Odebranou střelnou zbraň podléhající registraci podle zvláštního zákona předá strážník nejbližšímu útvaru policie, jehož název a sídlo uvede v potvrzení podle věty druhé.

(3) **Zbraní** podle odstavců 1 a 2 se rozumí **cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.**

Oprávnění zakázat vstup na určená místa

(1) Vyžaduje-li to plnění úkolů obecní policie, je strážník oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na strážníkem určená místa nebo se na nich nezdržoval nebo po dobu nezbytně nutnou setrval na určeném místě, hrozí-li závažné ohrožení zdraví nebo života. Každý je povinen příkazu strážníka uposlechnout. K vyznačení nebo ohraničení určeného místa může být použito technických prostředků. Je-li jako technický prostředek použit pás s názvem obce a nápisem „zákaz vstupu“, pás s nápisy „obecní policie“ a „zákaz vstupu“ nebo pás s nápisy „městská policie“ a „zákaz vstupu“, jde o příkaz ve smyslu tohoto ustanovení.

(2) Úkon podle odstavce 1 je strážník oprávněn provést též na žádost orgánu, který má obdobné oprávnění podle zvláštních předpisů.

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

(1) Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je strážník oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen "byt"), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

(2) Při provádění zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Po provedení zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen neprodleně vyznamet uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

Oprávnění odejmout věc

(1) Strážník je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání věci tuto věc odejmout, jestliže lze mít důvodně za to, že v řízení o přestupku může být vysloveno její propadnutí nebo může být zabrána.

(2) Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

(3) O odnětí nebo vydání věci sepíše strážník úřední záznam a osobě, jíž byla věc odňata nebo která na výzvu strážníka věc vydala, vystaví potvrzení o odnětí nebo vydání věci. Odňatou nebo vydanou věc předá strážník orgánu, který je příslušný o přestupku rozhodnout.

Oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla

- a. které bylo ponecháno na místě, kde je zakázáno stání nebo zastavení vozidla,
- b. které stojí na místě, do kterého je vjezd zakázán místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích,
- c. které stojí na chodníku, kde to není povoleno, nebo
- d. je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství a jeho řidič není na místě přítomen.

Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla z důvodů uvedených v odstavci 1 nelze použít, jde-li o vozidlo, které

- a. tvoří překážku provozu na pozemních komunikacích, nebo
- b. je viditelně označeno jako vozidlo ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, požární ochrany, vozidlo určené k poskytování zdravotnických služeb, vozidlo invalidy nebo jako vozidlo osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

Oprávnění k dopravě osob

Strážník je oprávněn zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do záchranné stanice podle zvláštního právního předpisu i mimo území obce, která zřídila obecní policii nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a. Povinnosti a oprávnění podle zákona může strážník plnit pouze vůči přepravované osobě v rozsahu nezbytném pro zajištění této přepravy.

Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Strážník je při plnění úkolů obecní policie oprávněn vstupovat v živnostenských provozovnách v prodejní nebo provozní době do všech prostor určených pro zákazníky. Tím není dotčeno ustanovení § 16, pokud jde o vstup do bytu nebo jiného uzavřeného prostoru.

Použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně strážníkem

Donucovací prostředky

- a. hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b. slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c. obušek a jiný úderný prostředek,
- d. pouta,

- e. úder služební zbraní,
- f. hrozba namířenou služební zbraní,
- g. varovný výstřel ze služební zbraně,
- h. technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.

Donucovací prostředky je strážník oprávněn použít v zájmu ochrany bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní, majetku nebo k zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek.

Před použitím donucovacích prostředků podle odstavce 1 písm. a) až g) je strážník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání slovy "jménem zákona" s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků; to neplatí, je-li ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

O tom, který z donucovacích prostředků použije, rozhoduje strážník podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného zákrokem; přitom použije takového donucovacího prostředku, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání.

Strážník je povinen dbát, aby použitím donucovacích prostředků nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

Strážník je oprávněn použít pouta

- a. při omezení osobní svobody osoby podle § 76 odst. 2 trestního řádu,
- b. při předvedení osoby podle tohoto nebo zvláštního zákona, která klade odpor, nebo
- c. proti osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo strážníka, ohrožuje vlastní život, poškozují cizí majetek nebo se pokusí o útěk při zákroku strážníka.

V případě podle písm. c) může strážník omezit možnost volného pohybu osoby připoutáním ke vhodnému předmětu za použití pout. Omezení volného pohybu může trvat

nejdéle do doby, kdy je zřejmé, že osoba nebude protiprávní jednání opakovat nebo než bude předána policii, **nejdéle však 2 hodiny.**

Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla může strážník použít v rámci zákroku proti osobě, jejíž osobní svoboda má být omezena, lze-li předpokládat, že se tato osoba pokusí vozidlo použít k útěku. Na toto použití technického prostředku se nevztahuje ustanovení § 17a.

Použití psa

Strážník je oprávněn použít namísto nebo vedle donucovacích prostředků též psa; ustanovení tohoto zákona o donucovacích prostředcích se přitom použije obdobně.

Použití služební zbraně

Strážník je oprávněn použít služební zbraň

- a. za podmínek nutné obrany nebo za podmínek krajní nouze,**
- b. aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet.**

Použití služební zbraně v případě uvedeném v odstavci 1 písm. b) je přípustné pouze tehdy, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.

Před použitím služební zbraně **je strážník povinen vyzvat osobu**, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito služební zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

Při použití služební zbraně **je strážník povinen dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život jiných osob, a co nejvíce šetřit život a zdraví osoby, proti níž zákrok směřuje.**

Povinnosti strážníka po použití donucovacích prostředků a služební zbraně jestliže strážník zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby, je

povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření.

Po každém použití služební zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí strážník ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Bezprostředně po každém použití služební zbraně, jakmile to okolnosti dovolí, je strážník povinen učinit všechny neodkladné úkony, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití služební zbraně.

O každém použití donucovacích prostředků nebo služební zbraně je strážník povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu osobu, která řídí obecní policii (§ 3 odst. 1), a sepsat úřední záznam.

Zvláštní omezení

Při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou 6kopy, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek a jiný úderný prostředek, psa, úderu služební zbraní, hrozby namířenou služební zbraní, varovného výstřelu ze služební zbraně a služební zbraně, vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život a zdraví strážníka nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nelze-li nebezpečí odvrátit jinak.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Uveďte povinnosti strážníka
2. Jaké donucovací prostředky může strážník použít
3. Citujte použití zbraně strážníkem

1.3 Vězeňská služba a justiční stráž

Právní úprava:

Zákon číslo 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a Justiční stráží

1. Vězeňská služba

Vězeňská služba zajišťuje

- ✓ výkon vazby,
- ✓ výkon zabezpečovací detence a
- ✓ výkon trestu odnětí svobody a v rozsahu stanoveném tímto zákonem
- ✓ ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti

Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Řídí ji generální ředitel Vězeňské služby, kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. Generální ředitel odpovídá ministrovi za činnost Vězeňské služby.

Úkoly, organizace a řízení Vězeňské služby

Vězeňská služba

- a) spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,
- b) spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence,
- c) střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- d) prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění,

- e) provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky při výkonu vazby a při výkonu trestu odnětí svobody,
- f) zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství,
- g) vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- h) provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby,
- i) vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky,
- j) plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána,
- k) zabezpečuje vzdělávání příslušníků Vězeňské služby a občanských zaměstnanců Vězeňské služby, které provádí Institut vzdělávání, a vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, které provádí Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby,
- l) poskytuje zdravotní péči ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; v případě potřeby zabezpečuje specializovanou zdravotní péči v mimovězeňských zdravotnických zařízeních,
- m) prošetřuje vlastními pověřenými orgány trestnou činnost příslušníků; ve spolupráci s Policií České republiky se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody.

Vězeňská služba plní i další úkoly podle zvláštních právních předpisů.

Povinnosti a oprávnění příslušníka

Povinnosti příslušníka

Příslušník je povinen plnit služební povinnosti a úkoly vyplývající pro něj ze zákonů a z dalších obecně závazných právních předpisů a z rozhodnutí a příkazů nadřízených.

Příslušník je povinen jednat s osobami ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody vážně a rozhodně, respektovat jejich práva, zabraňovat krutému nebo důstojnost ponižujícímu zacházení s těmito osobami i mezi nimi navzájem a působit k naplňování účelu výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.

Při provádění služebních zákroků a služebních úkonů je příslušník povinen dbát cti a důstojnosti osob, s nimiž jedná, i své a nepřipustit, aby těmto osobám vznikla bezdůvodná újma a aby případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo služebním úkonem.

Dovolují-li to okolnosti a povaha služebního zákroku, je příslušník povinen před jeho provedením

- a. prokázat svou příslušnost k Vězeňské službě,
- b. použít domluvy, výzvy nebo varování k dosažení účelu zákroku bez jeho provedení; před výzvou použije příslušník slova "jménem zákona".

Příslušník ve službě je povinen zakročit v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy,

- a. páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, popřípadě je-li důvodné podezření z jejich páčání,
- b. páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, popřípadě je-li důvodné podezření z jeho páčání,

- c. maří-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody,
- d. je-li narušován pořádek nebo ohrožována bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, věznice pro místní výkon trestu, soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva, nebo při předvádění a eskortách osob z výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody.

Příslušník není povinen provést služební zákrok,

- a. je-li pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,
- b. není-li k jeho provedení odborně vyškolen nebo vycvičen, ač povaha zákroku takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje,
- c. brání-li tomu důležitý zájem služby. Vyžadují-li to okolnosti, je příslušník povinen v těchto případech učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku, zejména bez odkladu vyrozumět svého nadřízeného.

Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

Příslušník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při plnění služebních úkolů nebo v souvislosti s nimi a které v obecném zájmu nebo v zájmu zúčastněných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami.

Oprávnění příslušníka

Požadování vysvětlení

Příslušník je oprávněn požadovat vysvětlení od osob ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, které mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo kázeňského přestupku spáchaného pachatelem během výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, jakož i pro vypátrání osoby prchající z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody. Vysvětlení je příslušník také oprávněn požadovat od osob ve výkonu zabezpečovací detence, které mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu spáchaného pachatelem během výkonu zabezpečovací detence, jakož i pro vypátrání osoby prchající z výkonu zabezpečovací detence. Osoba podávající vysvětlení má právo na právní pomoc advokáta.

Osobní prohlídka a jiné podobné úkony

Příslušník je oprávněn provést u osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody osobní prohlídku a prohlídku jejích věcí, prohlídku těla, snímání daktyloskopických otisků a pořizování obrazových záznamů, popřípadě nařídit, aby se tato osoba podrobila lékařské prohlídce.

Lékařskou prohlídku provádí pouze lékař. Osobní prohlídku a prohlídku těla provádí osoba stejného pohlaví nebo lékař. Odběr krve provádí na žádost příslušníka pouze lékař nebo odborně způsobilý zdravotnický pracovník.

Odnětí věcí

Příslušník je oprávněn odejmout osobě ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody věc, kterou má neoprávněně u sebe, anebo věc, která by mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou.

Zjišťování totožnosti osob

Při střežení objektů je příslušník oprávněn zjišťovat totožnost osob, které vstupují do objektu nebo se v něm nacházejí, prohlížet jejich zavazadla i věci a prohlížet dopravní prostředky při vjezdu i výjezdu. Při důvodném podezření, že osoba má u sebe zbraň nebo

jinou věc, kterou by mohla narušit výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství nebo ministerstva nebo kterou neoprávněně vynáší ze střeženého objektu, může příslušník provést její osobní prohlídku a takovou zbraň nebo jinou věc odebrat. Může přijímat i jiná opatření nezbytná k tomu, aby do objektu nebyly vnášeny nebo dopravovány věci, které by mohly narušit výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství nebo ministerstva.

Příslušník je oprávněn zjišťovat totožnost osob a zakročit proti osobám, které se zdržují v bezprostřední blízkosti střežených objektů, pokud

- a. je důvodná obava, že tyto osoby naruší výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo ohrozí bezpečnost střeženého objektu, nebo
- b. se tyto osoby chovají způsobem, který narušuje zabezpečovací detence, výkon vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo ohrožuje bezpečnost střežených objektů.

Příslušník je při plnění služebních úkolů oprávněn v případě bezprostředního nebezpečí ohrožení života, zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc. Kdo byl o tuto pomoc požádán, je povinen ji poskytnout, pokud tím nevystaví vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou, anebo pokud tomu nebrání jiné závažné okolnosti.

Donucovací prostředky

Pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, ve věznici pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva a v bezprostřední blízkosti střežených objektů.

Donucovacími prostředky jsou:

- a. hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobraný,
- b. předváděcí řetízky,
- c. pouta,
- d. poutací popruhy,
- e. pouta s poutacím opaskem,
- f. slzotvorné prostředky,
- g. obušek,
- h. služební pes,
- i. vodní stříkač,
- j. zásahová výbuška,
- k. expanzní zbraně,
- l. úder střelnou zbraní,
- m. hrozba střelnou zbraní,
- n. varovný výstřel.

Práva a povinnosti před při a po použití donucovacích prostředků jsou totožná s jinými bezpečnostními sbory.

Použití střelné zbraně

Příslušník je oprávněn při plnění svých úkolů použít střelnou zbraň jen výjimečně, aby

- a. v případě nutné obrany odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby,

- b. překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby,
- c. zamezil útěku osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem,
- d. odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno,
- e. zneškodnil zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.

Omezení při použití donucovacích prostředků a střelné zbraně

Při služebním zákroku nelze proti

- a) těhotné ženě, osobě vysokého věku a osobě se zjevným zdravotním postižením nebo osobě zjevně mladší 15 let použít úderů a kopů sebeobrany, pout s poutacím opaskem, slzotvorných prostředků, obušku, služebního psa, vodního stříkače, zásahové výbušky, úderu střelnou zbraní, varovného výstřelu a střelné zbraně,
- b) ženě použít služebního psa a střelné zbraně; to neplatí, pokud útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví příslušníka nebo jiné osoby anebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak, a v případech uvedených v § 18 odst. 1 písm. c).

2. Justiční stráž

Povinnosti a oprávnění příslušníka při plnění úkolů justiční stráže

Příslušník, který vykonává službu justiční stráže, má povinnosti a oprávnění uvedené v hlavě druhé s výjimkou povinností a oprávnění uvedených v § 15 a 16. Při doručování písemností soudu a státního zastupitelství a při provádění dalších úkonů je oprávněn zjišťovat totožnost osob, vůči nimž úkon směřuje.

Příslušník, který vykonává službu justiční stráže, je oprávněn činit i jiná nezbytná opatření k zajištění pořádku a bezpečnosti v budovách soudů, státního zastupitelství a ministerstva, jakož i v jiných místech činnosti soudu a ministerstva a plynulého a nerušeného průběhu soudního řízení.

Na pokyn předsedy senátu justiční stráž zejména

- a. provádí rozhodnutí o vykázání konkrétních osob z jednací síně nebo jiného místa činnosti soudu, jakož i o vyklizení takových prostor,
- b. chrání úřední a další osoby přítomné v jednací síni nebo jiném místě činnosti soudu před fyzickými útoky,
- c. vykonává pořádkovou službu při vstupu do jednací síně, pokud bylo rozhodnuto o vyloučení veřejnosti nebo bylo přijato opatření proti přeplňování jednací síně.

Na pokyn ostatních osob justiční stráž zejména

- a. zabraňuje vstupu nepovolaných osob do určených prostor ,
- b. zabezpečuje přepravu cenností v úschově soudu nebo státního zastupitelství a přepravu vyšších peněžních částek,
- c. zajišťuje doručování písemností soudu nebo státního zastupitelství v případě, že tento způsob doručení nařídil předseda senátu nebo státní zástupce,
- d. poskytuje doprovod zaměstnancům soudu a státního zastupitelství a poskytuje jim ochranu při jejich úkonech prováděných mimo budovu soudu nebo státního zastupitelství.

Bez pokynu oprávněné osoby provede justiční stráž služební zákrok jen tehdy, jestliže zákrok nesnese odkladu a pokynu oprávněné osoby nelze dosáhnout.

Justiční stráž poskytuje v budovách soudů, státních zastupitelství nebo v jiných místech činnosti soudů nebo státních zastupitelství podle pokynů předsedy senátu nebo vedoucího státního zástupce ochranu svědkům, jejichž totožnost a podoba má být utajena.

Kontrolní otázky

1. Vyjmenujte povinnosti příslušníka Vězeňské služby
2. Vyjmenujte povinnosti příslušníka Justiční stráže

1.4 Celní správa

Právní úprava:

Zákon číslo 185/2004 Sb. o Celní správě ČR

Zákon číslo 13/1993 Sb. Celní zákon

Organizační struktura Celní správy

1. Generální ředitelství cel se sídlem v Praze jako správní úřad pro oblast celnictví s celostátní územní působností; je podřízeno Ministerstvu financí.

2. Další správní úřady pro oblast celnictví

- ✓ celní ředitelství a
- ✓ celní úřady.

Celní úřad - úkoly

- a. provádí dohled a kontrolu,
- b. rozhoduje o přidělení celně schváleného určení,

- c. rozhoduje o podmínkách dočasného uskladnění zboží a schvaluje dočasný sklad,
- d. rozhoduje o zničení nebo znehodnocení zboží, které by mohlo ohrozit život nebo zdraví osob, anebo znehodnotit nebo zničit jiné zboží, a o povinnosti uhradit náklady za zničení nebo znehodnocení tohoto zboží,
- e. vyměřuje a vybírá skladné,
- f. spravuje cla v rozsahu a způsobem stanoveným právním předpisem upravujícím správu daní, 19) pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,
- g. spravuje daně v rozsahu a způsobem stanoveným právním předpisem upravujícím správu daní,
- h. rozhoduje o opravách celního prohlášení, zrušení platnosti celního prohlášení a o změnách nebo zrušení rozhodnutí, která vydal, stanoví-li tak zvláštní právní předpis,
- i. rozhoduje o povolení použít režim s ekonomickými účinky, o provedení změn v tomto vydaném povolení, o prodloužení jeho platnosti anebo o jeho odnětí, jakož i o převodu práv a povinností osob ve vztahu k udělenému povolení,
- j. rozhoduje o udělení povolení provozovat celní sklad, o odnětí tohoto povolení a o změnách v osobě skladovatele nebo ukladatele,
- k. rozhoduje o určení celní hodnoty,
- l. rozhoduje o zajištění zástavy v rámci celního zástavního práva a o zrušení tohoto zajištění,
- m. vydává osvědčení o původu zboží a ověřuje původ zboží i po vydání osvědčení,

- n. rozhoduje o individuálním zajištění celního dluhu ručením s použitím záruční listiny,
- o. kontroluje doklady potřebné k vývozu, dovozu nebo tranzitu zboží vydávané podle zvláštních právních předpisů, zejména úřední povolení k dovozu nebo vývozu výrobků (licenci) a k dovozu nebo vývozu vojenského materiálu včetně plnění podmínek v nich stanovených, na základě celních předpisů příslušné doklady i potvrzuje a kontroluje též, zda jsou dodržovány i další povinnosti uložené právními předpisy v oblasti celnictví. K zajištění těchto úkolů provádí veškeré nezbytné úkony a v případě zjištění nedostatků činí příslušná opatření,
- p. provádí řízení o porušení celních předpisů, stanoví-li tak zvláštní právní předpis,
- q. rozhoduje o zajištění zboží důležitého pro řízení o porušení celních předpisů,
- r. vymáhá pokuty, které uložil, a předepsané náklady řízení, které nebyly zaplacený ve lhůtě splatnosti,
- s. vydává osvědčení o způsobilosti dopravních prostředků, s výjimkou drážních vozidel pro dopravu zboží pod celní závěrou, a ověřuje tuto způsobilost i po vydání osvědčení.

(4) Celní úřad dále

- a. rozhoduje o povolení používat zjednodušený postup včetně zjednodušeného postupu v režimu tranzitu, o odnětí tohoto povolení a o prodloužení jeho platnosti,
- b. povoluje jednotný zápis cla a daní,
- c. provádí následné kontroly po propuštění zboží a na základě výsledků těchto kontrol přijímá příslušná opatření,

- d. zajišťuje prodej uskladněného, zajištěného, propadlého a zabraného zboží, stanoví-li tak zvláštní právní předpis,
- e. pátrá po zboží uniklém nebo odňatém dohledu celních orgánů,
- f. zajišťuje prodej zboží, na kterém vázne celní zástavní právo,
- g. zabezpečuje sběr údajů a informací o obchodu uvnitř Společenství,
- h. vede evidenci o kontrolovaném zboží a vede další evidence a statistiky a spravuje informační systémy nezbytné pro plnění svých úkolů,
- i. usměrňuje pohyb osob a dopravních prostředků v celním prostoru celního úřadu,
- j. kontroluje největší povolenou hmotnost silničního vozidla, největší povolenou hmotnost na nápravu a skupinu náprav vozidla, další hmotnostní poměry vozidla a největší povolené rozměry vozidel a jízdních souprav a užití zpoplatněné komunikace,
- k. provádí doprovod zboží přepravovaného od celního úřadu odeslání k celnímu úřadu určení, je-li to potřebné,
- l. zabezpečuje způsobem a v rozsahu stanoveném tímto zákonem a zvláštními právními předpisy kontrolní a asistenční činnost,
- m. zajišťuje placení peněžitých plnění podle § 2 písm. d), nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak,
- n. spolupracuje s celními orgány jiných států v oblasti celnictví na základě mezinárodních smluv,
- o. plní další úkoly, stanoví-li tak zvláštní právní předpisy.

Povinnosti celníka

Při provádění služebních zákroků a služebních úkonů je celník povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo služebním úkonem.

Pokud je služební úkon nebo služební zákrok spojen se zásahem do práv nebo svobod osob, je celník provádějící služební úkon nebo služební zákrok, pokud to dovolují povaha nebo okolnosti služebního úkonu nebo služebního zákroku, povinen tyto osoby poučit o právních důvodech služebního úkonu nebo služebního zákroku a o jejich právech; v opačném případě je poučí dodatečně.

Osoba, u které má být provedena osobní prohlídka, má právo, aby tuto prohlídku vykonal celník stejného pohlaví, pokud nejde o nutný okamžitý zákrok při hledání zbraně.

Celník ve službě je povinen v mezích tohoto zákona provést služební zákrok nebo služební úkon, popřípadě učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku nebo služebního úkonu, zejména vyrozumět nejbližší celní úřad nebo policejní útvar, je-li páchán trestný čin nebo přestupek anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání.

Celník neprovede služební zákrok, jestliže

- a. k jeho provedení nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen a jestliže povaha služebního zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje,
- b. tomu brání povinnost splnit jiný úkol, jehož nesplnění by způsobilo zřejmě závažnější následky, než neprovedení služebního zákroku, nebo
- c. je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání.

Celník je při provádění služebního zákroku povinen, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku dovolují, použít odpovídající výzvy.

Pokud to povaha služebního zákroku vyžaduje, použije celník před výzvou slov "jménem zákona!".

Celník je povinen při výkonu služby prokázat příslušnost k celní správě.

Povinnost mlčenlivosti

Celník je kromě mlčenlivosti stanovené zvláštním zákonem 5d) povinen zachovávat také mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů celní správy nebo v souvislosti s nimi a které v zájmu zabezpečení úkolů celní správy nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení služebního poměru celníka.

Každý, koho celní orgány nebo celník požádají o poskytnutí pomoci, je povinen, byl-li řádně poučen, zachovat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti s požadovanou nebo poskytnutou pomocí dověděl.

Oprávnění celníka

Oprávnění požadovat vysvětlení

Celník je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu, přestupku, celního deliktu nebo jiného správního deliktu souvisejícího s porušením právních předpisů, jejichž prováděním jsou celní orgány pověřeny a jejich pachatele, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo.

Celník je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení rovněž od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu souvisejícího s porušením právních předpisů, jejichž prováděním jsou celní orgány pověřeny, a jejich pachatele, k němuž došlo mimo území České republiky na území Evropských společenství nebo státu, s nímž má Česká republika uzavřenu mezinárodní smlouvu o spolupráci a vzájemné pomoci v celní oblasti.

Osoba je povinna požadavku nebo výzvě vyhovět.

Vysvětlení může odepřít pouze osoba, která by jím sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu, jakož i jiným

osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťovala jako újmu vlastní, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přešupek.

Vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by jí porušila státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti zproštěna příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má.

Celník je povinen osobu předem poučit o možnosti odepřít vysvětlení.

Nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě, může být předvedena celníkem na nejbližší celní úřad k sepsání protokolu o podání vysvětlení.

Protokol o podání vysvětlení musí být s osobou sepsán bez zbytečného odkladu po jejím předvedení; po jeho sepsání celník osobu propustí.

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

Prokázání totožnosti znamená prokázání jména a příjmení, data narození a bydliště osoby. Důvod ke zjišťování totožnosti určuje míru spolehlivosti, s níž se zjištění provádí.

Celník je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu

- a. přistiženou při jednání, které má znaky trestného činu nebo přešupku v souvislosti s porušením právních předpisů, jejichž prováděním jsou celní orgány pověřeny,
- b. která odpovídá popisu hledané nebo pohřešované osoby,
- c. od které je požadováno vysvětlení podle § 30,
- d. kterou předvádí dle ustanovení tohoto zákona nebo na žádost územních finančních orgánů,
- e. u které je prováděn dohled nebo kontrola zboží celními orgány podle právních předpisů Evropských společenství,

- f. která vstupuje do prostor, místností a zařízení užívaných celními orgány nebo územními finančními orgány, v nichž celní orgány zabezpečují dodržování veřejného pořádku,
- g. která je oznamovatelem,
- h. při zajišťování placení peněžitých plnění celními orgány podle zvláštních právních předpisů.

Osoba je povinna výzvě vyhovět.

Zajištění osoby

Celník je oprávněn zajistit osobu, která

- a. svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život nebo zdraví jiných osob,
- b. se pokusila o útěk při předvedení podle § 30 odst. 9,
- c. v místnostech nebo prostorech určených k užívání celními orgány nebo územními finančními orgány, v nichž celní orgány zabezpečují dodržování veřejného pořádku, se chová násilně nebo slovně uráží celníka nebo jinou osobu, anebo úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo majetek státu,
- d. byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat nebo bude mařit řádné objasnění věci,
- e. je mladší patnácti let a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat nebo bude mařit řádné objasnění věci.

Pominou-li důvody zajištění, je celník povinen osobu ihned propustit.

Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

Oprávnění k omezení pohybu agresivních osob

Osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo celníka nebo poškozují cizí majetek nebo se pokusí o útěk, může být omezena možnost volného pohybu připoutáním k vhodnému předmětu.

Omezení volného pohybu může trvat pouze po dobu, než osoba od násilného chování upustí nebo než bude předána orgánům Policie České republiky, nejdéle však dvě hodiny.

Oprávnění k použití technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla

Celník je oprávněn použít jako donucovacího prostředku podle § 38 odst. 1 písm. f) technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla zajištěného podle § 309 anebo odňatého podle zvláštního zákona.

Technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla z důvodu uvedeného v odstavci 1 nelze použít, jde-li o vozidlo, které tvoří překážku silničního provozu.

Oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků

Celník je při předcházení trestným činům, v souvislosti s řízením o trestných činech a při plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv 5h) oprávněn používat podpůrné operativně pátrací prostředky.

Oprávnění odebrat zbraň

Existuje-li důvodné podezření, je celník oprávněn přesvědčit se, zda osoba nemá u sebe zbraň, kterou by mohla ohrozit život nebo zdraví své nebo jiné osoby, a odebrat ji, jde-li o osobu

- a. předváděnou nebo zajištěnou celními orgány,
- b. u které je prováděn dohled nebo kontrola zboží celními orgány podle právních předpisů Evropských společenství,

- c. která vstupuje do prostor, místností nebo zařízení určených k užívání celními orgány nebo územními finančními orgány, v nichž celní orgány zabezpečují dodržování veřejného pořádku, nebo
- d. u které je zajišťováno placení peněžitých plnění celními orgány podle zvláštních právních předpisů.

Zbraní podle se rozumí cokoliv, čím je možno učinit útok proti tělu důraznější.

Oprávnění zakázat vstup na určená místa

Jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení provádění dohledu a kontroly celními orgány podle právních předpisů Evropských společenství, je celník oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa nebo se na nich nezdržoval.

Oprávnění ke kontrole osob a dopravních prostředků

Při odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů, při pátrání po zboží uniklém dohledu celních orgánů podle právních předpisů Evropských společenství a zjišťování osoby, která zboží tomuto dohledu odňala nebo se tohoto odnětí zúčastnila, a při zabezpečování a plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv je celník oprávněn zastavovat osoby a dopravní prostředky, provádět kontrolu zavazadel, dopravních prostředků, jejich nákladů, přepravních a průvodních listin. Při zastavování dopravních prostředků postupuje celník obdobně jako příslušník Policie České republiky. 6a)

Oprávnění k použití operativně pátracích prostředků

Použití donucovacích prostředků a zbraně celníkem

Donucovací prostředky

- a. hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobranou,
- b. slzotvorné prostředky,

- c. obušek,
- d. pouta,
- e. služební pes,
- f. technické prostředky k zabránění odjetí vozidla,
- g. zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla,
- h. úder střelnou zbraní,
- i. hrozba namířenou střelnou zbraní,
- j. varovný výstřel.

Povinnosti před, při a po použití donucovacích prostředků jsou shodné jako u ostatních bezpečnostních sborů.

Použití zbraně

Celník je oprávněn použít zbraň jen v těchto případech

- a. aby v případě nutné obrany nebo při pomoci v nutné obraně odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok vedený proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby,
- b. jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- c. nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku,
- d. aby zamezil útěku pachatele zvláště závažného zločinu, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,

- e. aby přinutil k zastavení dopravní prostředek, jehož řidič na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle zvláštních předpisů nezastaví a nelze-li jej zastavit jiným způsobem,
- f. aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje chráněný objekt celní správy nebo objekt územních finančních orgánů, v nichž celní orgány zabezpečují dodržování veřejného pořádku, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od tohoto útoku,
- g. aby zneškodnil zvíře bezprostředně ohrožující život nebo zdraví osob,
- h. když osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozby střelnou zbraní nebo donucovací prostředek varovný výstřel, neuposlechne pokynů celníka směřujících k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby.

Zbraní se rozumí zbraň střelná, bodná a sečná.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Objasněte úkoly celního úřadu
2. Vyjmenujte oprávnění celníka
3. Vyjmenujte donucovací prostředky používané celníky
4. Citujte použití zbraně celníkem

2 POVINNOSTI POLICISTŮ A ETIKA POLICEJNÍ PRÁCE

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
✓ Povinnosti policistů a etiku policejní práce ✓ Etický kodex policisty		
Získáte:		<i>Získáte</i>
✓ Základní přehled o systému práce bezpečnostních sborů		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
✓ Orientovat se v základních povinnostech zejména PČR a Obecní policie		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Zdvořilost, iniciativa, přiměřenost, prokazování příslušnosti k PČR, etika policejní práce, poučování, Etický kodex

PRŮVODCE KAPITOLOU

Povinnosti policistů a etika policejní práce

II. Povinnosti policistů a etika policejní práce

Zákon o Policii ČR dává všem občanům záruky, že policie nebude zasahovat do jejich práv a svobod nad rámec zákona a s využitím těch prostředků, které jsou v zákoně uvedeny.

Povinnosti policistů jsou uvedeny jak v zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, tak i v jiných zákonných či podzákonných právních normách, vyplývají z morálních a etických zásad.

Právní normy ukládají policistům povinnost:

- a. něco konat
- b. něčeho se zdržet
- c. jakým způsobem mají jednat a postupovat

Základní povinnosti

Zdvořilost

Policista a zaměstnanec policie jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní.

Z uvedeného vyplývá, že policista při jednání s občany:

- ✓ Osobě zásadně vyká (tykat lze osobě mladší 15 let)
- ✓ Osoby oslovuje pane-paní, slečno, občane, případně titulem
- ✓ Osobu nezesměšňuje
- ✓ Jedná přiměřeně

- ✓ Jedná jen ze zákonných důvodů
- ✓ Jedná bez vulgarizmů
- ✓ Jedná bez zaujatosti

Iniciativa

V případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci (dále jen „úkon“) nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.

Policista má povinnost i v době mimo službu, je-li bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo svoboda osob anebo majetek nebo došlo-li k útoku na tyto hodnoty.

V případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, k jehož odstranění je příslušný jiný orgán veřejné správy a hrozí-li nebezpečí z prodlení, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen přijmout vhodné opatření k odstranění bezprostředně hrozícího nebezpečí a v případě potřeby vyrozumět příslušný orgán veřejné správy. Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době tento orgán o tomto ohrožení nebo porušení bez zbytečného odkladu vyrozumí.

Policista nemá povinnost provést úkon nebo jiné opatření, jestliže provádí jiný úkon, zejména

- ✓ plní úkoly, při nichž používá operativně pátrací prostředky 3) nebo podpůrné operativně pátrací prostředky,
- ✓ pronásleduje pachatele trestného činu,
- ✓ zakročuje pod jednotným velením,
- ✓ vykonává šifrovou nebo kurýrní službu, při níž by mohlo dojít k ohrožení včasného předání šifrovaných zpráv nebo k ohrožení přepravovaných věcí,

- ✓ plní úkol, při němž používá výbušniny nebo výbušné předměty,
- ✓ zajišťuje bezpečnost chráněných objektů, prostorů nebo osob,
- ✓ provádí výcvik a přípravu k použití operativně pátracího prostředku nebo podpůrného operativně pátracího prostředku, nebo
- ✓ získává poznatky ze zájmového prostředí podle § 70, jehož přerušení nebo nedokončení by mělo zřejmě závažnější následky než nesplnění těchto povinností,

Jsou jeho schopnosti sníženy v důsledku jeho zdravotního stavu nebo vlivem léků anebo jiných látek tak, že řádné provedení nebo dokončení úkonu anebo jiného opatření by bylo ohroženo.

K provedení úkonu nebo jiného opatření nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen a povaha úkonu nebo jiného opatření takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje.

Je zřejmé, že nemůže úkon nebo jiné opatření úspěšně dokončit.

Pokud to okolnosti dovolují, je policista před provedením úkonu, při němž dochází k přímému vynucování splnění právní povinnosti nebo k přímé ochraně práv za použití síly nebo hrozby jejího použití (dále jen „zákrok“), povinen použít slov „Jménem zákona!“ a odpovídající výzvy.

Přiměřenost postupu

Policista a zaměstnanec policie jsou povinni

- a. dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,
- b. dbát, aby jejich rozhodnutím neprovést úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,

- c. postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Prokazování příslušnosti

Při provádění úkonu je policista povinen prokázat svou příslušnost k policii služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelně viditelné identifikační číslo. Zaměstnanec policie je při provádění úkonu povinen prokázat svou příslušnost k policii průkazem zaměstnance policie se zřetelně viditelným identifikačním číslem.

Pokud povaha nebo okolnosti úkonu neumožňují prokázat příslušnost způsobem podle předcházejícího, prokáže policista svou příslušnost k policii ústním prohlášením „policie“; to neplatí, brání-li povaha nebo okolnosti úkonu také ústnímu prohlášení. Způsobem podle odstavce 1 se policista prokáže ihned, jakmile to okolnosti úkonu dovolí.

Povinnost prokázat příslušnost k policii nemá policista, který tuto příslušnost oprávněně zastírá.

Poučování

Policista je povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, také o jejích právech a povinnostech. Pokud poučení brání povaha a okolnosti úkonu, poučí nebo zajistí toto poučení ihned, jakmile to okolnosti dovolí.

Povinnost mlčenlivosti

Policista a zaměstnanec policie, inspektor nebo zaměstnanec inspekce jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění úkolů policie, inspekce nebo v souvislosti s nimi, a které v zájmu zabezpečení úkolů policie, inspekce nebo

v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení služebního nebo pracovního poměru.

Každý, koho útvar policie, policista nebo inspektor požádá o poskytnutí pomoci, je povinen, byl-li řádně poučen, zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti s požadovanou nebo poskytnutou pomocí dověděl.

Povinnosti mlčenlivosti se nemůže policista, zaměstnanec policie, inspektor nebo zaměstnanec inspekce dovolávat vůči policejnímu orgánu, státnímu zástupci, soudu, jinému bezpečnostnímu sboru včetně bezpečnostního sboru státu Evropské unie, kontrolním orgánům podle tohoto zákona a vůči ministerstvu, pokud jde o údaje potřebné k plnění jejich působnosti na základě zákona nebo mezinárodní smlouvy.

Povinnosti mlčenlivosti je oprávněn zprostit osoby ministr nebo jím pověřená osoba.

Etika policejní práce

Etikou policejní práce se rozumí zejména respekt k etice, aby se policisté od ní úmyslně neodchylovali, smysl pro odpovědnost za své vlastní činy, stejně jako smysl pro lidskou důstojnost, hodnotu každého jedince a jejich smysl pro spravedlnost a touhu pracovat pro ideály svobody a respektu k rozmanitosti.

Odolávat pokušení podílet se na neetickém jednání, jak ze strany veřejnosti, tak ze strany kolegů.

Policejní etika aplikuje etické zásady na policejní organizaci a policejní úkoly a uvažuje o „dobré“ policii, která slouží svému účelu ve společnosti. Od policistů se požaduje, aby jednali na vysoce etické úrovni, nedali se příliš ovlivnit prostředím nebo konvencemi a nepodléhali svým individuálním zájmům.

Etický kodex Policie České republiky

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.

1. Cílem Policie České republiky je

- a. chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- b. prosazovat zákonnost,
- c. chránit práva a svobody osob,
- d. preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji,
- e. usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

2. Základními hodnotami Policie České republiky je

- a. profesionalita,
- b. nestrannost,
- c. odpovědnost,
- d. ohleduplnost,
- e. bezúhonnost.

3. Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je

- a. prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- b. chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,

- c. uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- d. při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- e. používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem,
- f. nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- g. zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- h. zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- i. zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů.

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům Policie České republiky je

- a. usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- b. dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolegiality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- c. netolerovat ani nekryt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně

tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie České republiky.

5. Osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky je

- a. nést osobní odpovědnost za svoji morální úroveň a svůj profesionální výkon,
- b. chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevnějškem.

Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Vyjmenujte základní povinnosti policisty
2. Jakým způsobem se prokazuje příslušnost k PČR
3. Uveďte, kdy policista není povinen provést služební zákrok, či úkon

3 OPRAVNĚNÍ POLICISTŮ

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
✓ Jednotlivá oprávnění policistů		
Získáte:		<i>Získáte</i>
✓ Základní přehled využití jednotlivých oprávnění příslušníků		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
✓ Aplikovat jednotlivá oprávnění v praxi		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Připoutání, zajištění, prokázání totožnosti, předvedení aj.

PRŮVODCE KAPITOLOU

Oprávnění policistů

III. Oprávnění policistů

Oprávnění policistů je ucelený soubor zákazů, příkazů, donucení a omezení, které vymezuje zákon o policii.

Vzhledem k postavení policistů a jejich činnosti je nutné, aby takováto oprávnění měli, mohli s nimi disponovat při plnění úkolů a to na základě zákona.

Při využívání oprávnění zpravidla dochází k omezení práv a svobod občanů daných Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod.

Z výše uvedených důvodů je nanejvýš nutné, aby každý policista ovládal naprosto přesně podmínky a jiné okolnosti spojené s využitím jednotlivých oprávnění.

Druhy oprávnění:

Připoutání

Policista je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozují majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout.

Omezení musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba jednání nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání.

Zajištění osoby

Policista je oprávněn zajistit osobu, která

- a. svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,
- b. v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozují majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu,
- c. má být předvedena podle jiného právního předpisu,

- d. utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence,
- e. při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk,
- f. byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
- g. není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, nebo
- h. je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímú zákonnému zástupci.

Policista po pominutí důvodu zajištění osobu neprodleně propustí, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li pro to právní důvod, předá osobu příslušnému orgánu nebo zařízení pro výkon ochranného opatření.

Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

Zajistí-li policista osobu nezletilou nebo osobu, která není trestně odpovědná, je povinen informovat o této skutečnosti neprodleně jejího zákonného zástupce nebo školské anebo výchovné zařízení, ze kterého osoba utekla, nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém je tato osoba umístěna na základě rozhodnutí soudu anebo na základě souhlasu zákonných zástupců. Zákonný zástupce nebo uvedené zařízení jsou povinni bez zbytečného odkladu zajistit odvoz této osoby z útvaru, v němž je osoba zajištěna. Zajistí-li policie výjimečně převezení osoby sama, má tato osoba nebo její zákonný zástupce povinnost uhradit náklady převozu. Policie zajištěnou osobu, která utekla z výkonu ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo předběžného opatření, převezne na nejbližší záchytné pracoviště diagnostického ústavu, pokud není školské zařízení, z něhož osoba utekla, blíže než toto záchytné pracoviště.

Zajištění cizince

(1) Policista je oprávněn zajistit cizince, jestliže

- a. se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění,
- b. bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu,
- c. cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn, nebo
- d. je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.

(2) O zajištění cizince policista bez zbytečného odkladu informuje orgán, který rozhoduje o ukončení pobytu na území České republiky nebo o správním vyhoštění. Policista je oprávněn cizince zajistit do doby, než tento orgán cizinci doručí rozhodnutí o ukončení pobytu nebo sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění.

(3) Zajištění podle odstavce 1 může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Zajištění podle odstavce 2 může trvat nejdéle 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Celková doba zajištění podle odstavců 1 a 2 nesmí být delší než 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

Oprávnění „Policejní cely“ bude rozebráno v samostatné kapitole

Odnětí věci

Policista je oprávněn vyzvat osobu k vydání věci, jestliže

- a. lze mít za to, že v řízení o přestupku může být uloženo její propadnutí anebo může být zabrána, nebo
- b. jde o věc důležitou pro řízení o přestupku.

Po předchozí marné výzvě k vydání věci je policista oprávněn tuto věc odejmout. Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

O vydání věci nebo jejím odnětí sepíše policista úřední záznam a osobě vystaví potvrzení; vydanou nebo odňatou věc policista předá orgánu, který je příslušný o přestupku rozhodnout.

Vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby

Policista je oprávněn vyzvat osobu k vydání zbraně, hrozí-li nebezpečí, že jí bude neoprávněně užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Po předchozí marné výzvě je policista oprávněn zbraň odebrat.

Policista je oprávněn provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud

- a. osobní svoboda osoby má být omezena,
- b. proti ní směřuje zákrok, nebo
- c. proti ní směřuje jiný úkon, hrozí nebezpečí, že osoba bude klást odpor, a je podezření, že má u sebe zbraň.

POZOR!!! Prohlídku osoby provádí vždy osoba téhož pohlaví (§ 111, písm. b, bod 2)

Použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla

Policista je oprávněn použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla,

- a. které bylo ponecháno na místě, kde je zakázáno stání nebo zastavení vozidla,
- b. které stojí na místě, do kterého je vjezd zakázán místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích,
- c. které stojí na chodníku, kde to není povoleno, nebo

- d. je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství a jeho řidič není na místě přítomen.

Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla lze použít jen tehdy, je-li zajištěna možnost jeho odstranění bez zbytečného odkladu.

Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla nelze použít, jde-li o vozidlo, které

- a. tvoří překážku silničního provozu, nebo
- b. je viditelně označeno jako vozidlo ozbrojených sil, bezpečnostního sboru, požární ochrany, vozidlo určené k poskytování zdravotnických služeb, vozidlo invalidy nebo jako vozidlo osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodní smlouvy.

Zajištění, odstranění a zničení věci

Policista je oprávněn věc zajistit, popřípadě odstranit, je-li důvodné podezření, že představuje bezprostřední závažné ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a nelze-li toto ohrožení odstranit jinak.

Nelze-li ohrožení odstranit výše uvedeným postupem, je policista oprávněn věc zničit, zejména je-li důvodné podezření, že obsahuje výbušninu.

Nebrání-li tomu právní důvod, vydá policie zajištěnou věc bez zbytečného odkladu tomu, o jehož právu na vydání věci není pochyb, nebo oprávněnou osobu vyrozumí o možnosti věc převzít. Při pochybnostech policie uloží věc do své úschovy a osobu, která si na vydání věci činí nárok, poučí o možnosti uplatnit tento nárok v řízení ve věcech občanskoprávních.

Rušení provozu elektronických komunikací

Policie může za účelem odstranění bezprostředního ohrožení životů nebo zdraví osob anebo bezprostředně hrozící škody velkého rozsahu na majetku rušit v nezbytné míře a po nezbytnou dobu

- a. provoz elektronických komunikačních zařízení a sítí,
- b. poskytování služeb elektronických komunikací, nebo
- c. provozování radiokomunikačních služeb.

Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek

Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

Oprávnění podle předcházejícího má policista také v případě

- a. důvodného podezření, že se na místě uvedeném v odstavci 1 nachází zemřelý,
- b. pronásledování osoby, nebo
- c. vstupu do jiného prostoru nebo na pozemek, má-li důvodné podezření, že se tam nachází týrané zvíře.

Policista je oprávněn za účelem vstupu na místo toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Policista je povinen při vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a při následných úkonech zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení života anebo zdraví nezúčastněné osoby.

Po provedení úkonů nebo jiných opatření je policista povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zajistit zabezpečení tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

Vstup do živnostenské provozovny

Policista je při plnění konkrétního úkolu policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby. Tím není dotčena úprava vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek.

Nelze-li jinak dosáhnout splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn za účelem vstupu do živnostenské provozovny tuto provozovnu otevřít nebo jiným způsobem si do ní zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Zastavení a prohlídka dopravního prostředku

Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku,

- a. pronásleduje-li pachatele úmyslného trestného činu, nebo
- b. pátrá-li po pachateli úmyslného trestného činu nebo po věcech z takového trestného činu pocházejících anebo s takovým trestným činem souvisejících, má-li důvodné podezření, že se v dopravním prostředku takový pachatel nebo věci nachází.

Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, má-li důvodné podezření, že používáním dopravního prostředku, na dopravním prostředku nebo v souvislosti s dopravním prostředkem byl spáchán trestný čin.

Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, pátrá-li po

- a. osobách hledaných, pohřešovaných nebo protiprávně se zdržujících na území České republiky,
- b. zbraních, střeliv, výbušninách, omamných a psychotropních látkách a jech, nebo
- c. věcech pocházejících z trestné činnosti anebo souvisejících s trestnou činností, má-li důvodné podezření, že se v dopravním prostředku taková osoba nebo věc nachází.

Policista je oprávněn při zajišťování bezpečnosti prostředků veřejné hromadné dopravy před útoky na jejich provoz a na bezpečnost cestujících v těchto prostředcích provést prohlídku zavazadla, jakož i prostředku veřejné hromadné dopravy, za účelem zjištění, zda v nich není přepravována věc, která by mohla být použita k takovému útoku. Obdobně je oprávněn provést prohlídku osoby za účelem zjištění, zda takovou věc nepřechovává.

Policista je oprávněn při zajišťování bezpečnosti prostředků veřejné hromadné dopravy a při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti v těchto prostředcích k

- a. bezplatné přepravě těmito prostředky,
- b. bezplatnému používání telekomunikačních zařízení instalovaných v těchto prostředcích.

Policista je oprávněn za účelem provedení prohlídky dopravního prostředku otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Zákaz vstupu na určená místa § 43

Vyžaduje-li to splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn přikázat každému, aby

- a) po nezbytnou dobu nevstupoval na policistou určené místo,
- b) se po nezbytnou dobu nezdržoval na určeném místě, nebo
- c) po nezbytnou dobu setrval na určeném místě, hrozí-li závažné ohrožení života nebo zdraví.

Vykázání

Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen

„společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

Vykázaná osoba je povinna

- a. opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- b. zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),
- c. zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- d. vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy.

Vykázaná osoba má právo

- a. vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti,
- b. vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát

a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,

- c. ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tísňového volání 158,
- d. vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie.

Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

Poučení

Policista poučí ohroženou osobu o

- a. možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu,
- b. možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a
- c. následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázání přihlíží.

Územní rozsah prostoru, na který se vykázání vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykázání ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.

Při provádění úkonů souvisejících s vykázáním policista zajistí přítomnost nezúčastněné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázání příslušnému intervenčnímu centru-sociální služba a soudu, který je

příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykazání v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Policista ve lhůtě 3 dnů od vykazání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykazání.

Podání vysvětlení

Policie může požadovat vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností

- ✓ Zda se skutek stal
- ✓ Kdo a z jakého motivu skutek spáchal
- ✓ Okolnosti, které vedly ke spáchání skutku
- ✓ Okolnosti mající vliv na společenskou škodlivost
- ✓ Povaha a výše škody

Policie může požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro

- a. odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele,
- b. vypátrání hledané nebo pohřešované osoby anebo věci, nebo
- c. přípravu a výkon opatření k zajištění bezpečnosti osoby chráněné podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu, popřípadě bez zbytečného odkladu, je-li to nezbytné, dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení.

Dostaví-li se osoba na základě výzvy, je policista povinen s touto osobou sepsat bez zbytečného odkladu úřední záznam o podání vysvětlení.

Podání vysvětlení nesmí být od osoby požadováno, pokud by tím porušila zákonem stanovenou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna. Osoba může vysvětlení odepřít pouze, pokud by jí sobě nebo osobě blízké způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za správní delikt.

Nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě, může být předvedena. Úřední záznam o podání vysvětlení je policista povinen sepsat bez zbytečného odkladu po jejím předvedení; po sepsání tohoto záznamu policista osobu propustí.

Pořizování záznamů

Policie může, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se na místech veřejně přístupných a zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu.

Jsou-li k pořizování záznamů zřízeny stále automatické technické systémy, policie informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejní.

Prokázání totožnosti

Prokázáním totožnosti se rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.

Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu

- a. podezřelou ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,
- b. zdržující se v prostoru, o kterém lze důvodně předpokládat, že se v něm zdržují cizinci bez povolení opravňujícího k pobytu na území České republiky,
- c. bezdůvodně se zdržující v bezprostřední blízkosti policií chráněného prostoru nebo v místě, z něhož lze tento prostor účinně ohrozit,

- d. od níž je požadováno vysvětlení,
- e. odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby,
- f. vstupující do polícií chráněného objektu nebo prostoru anebo do místa, kam je policistou zakázán vstup, nebo z tohoto objektu, prostoru anebo místa vycházející,
- g. která má na místě veřejně přístupném zbraň a je důvodné podezření, že zbraně může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím,
- h. zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo správního deliktu, k požáru anebo jiné mimořádné události,
- i. která má být předvedena na žádost příslušného orgánu podle jiného právního předpisu 6),
- j. která je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,
- k. na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala, nebo
- l. při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo pro předcházení trestné činnosti.

Odmítne-li osoba prokázat svoji totožnost nebo nemůže-li ji prokázat ani po poskytnutí potřebné přiměřené součinnosti a policista nemůže její totožnost zjistit provedením úkonu na místě, je oprávněn osobu předvést k provedení úkonů směřujících ke zjištění její totožnosti. Potřebnou součinnost k prokázání totožnosti policista poskytne způsobem a v rozsahu, který nezmaří účel úkonu.

Nelze-li totožnost předvedené osoby zjistit na základě sdělených údajů ani v dostupných evidencích, je policista oprávněn získat informace potřebné k jejímu ztotožnění snímáním daktyloskopických otisků, zjišťováním tělesných znaků, měřením těla, pořizováním

obrazových, zvukových a jiných záznamů a odebíráním biologických vzorků umožňujících získání informací o genetickém vybavení.

Nelze-li úkon pro odpor osoby provést, je policista oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity.

Byla-li prokázáním totožnosti zjištěna osoba pohřešovaná, vyrozumí policista se souhlasem této osoby toho, kdo pohřešování osoby oznámil. Bez souhlasu pohřešované osoby policie oznamovateli sdělí, že pátrání po pohřešované osobě bylo ukončeno. Je-li pohřešovaná osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům, vyrozumí policista o ztotožnění pohřešované osoby toho, kdo pohřešování osoby oznámil, a jejího zákonného zástupce.

Předvedení osoby (§ 61 odst.5, § 63odst. 3)- uvedeno výše.

Předvedení osoby nesmí překročit dobu nezbytně nutnou pro zjištění její totožnosti. **Nezjistí-li policista totožnost osoby ani do 24 hodin od předvedení, je povinen ji propustit!!!!!!**

Získávání informací v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků

Policie je v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupku oprávněna vyžadovat

- a. výpis z evidence Rejstříku trestů v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu,
- b. provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu,
- c. odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu, a to i v případě, že osobu nelze předem pro její zdravotní stav ke strpění příslušných úkonů vyzvat, nebo
- d. jiné odborné vyjádření.

Policista je dále oprávněn provádět ohledání místa přestupku, ohledání věci mající vztah ke spáchanému přestupku a v souvislosti s tím zjišťovat a zajišťovat stopy.

Úkonům uvedených v písm. b) nebo c) je osoba povinna se podrobit, není-li to spojeno s nebezpečím pro její zdraví.

Odběr krve musí být proveden, požádá-li o to osoba podezřelá z přestupku.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Vyjmenujte a charakterizujte jednotlivá oprávnění
2. Uveďte lhůty pro zajištění a vysvětlete je

4 POLICEJNÍ CELY

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysvětlit pojem policejní cely ✓ Oprávnění a povinnosti příslušníků při umístování osob do cely		
Získáte:		<i>Získáte</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Základní přehled o fungování policejních cel		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozlišit jednotlivé typy policejních cel		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Policejní cely, povinnosti policisty

PRŮVODCE KAPITOLOU

Policejní cely

IV. Policejní cely

Policista je oprávněn umístit do policejní cely osobu

- a. zajištěnou, (§ 26,27 zákona o Policii ČR)
- b. zadrženu, (§ 75,76 trestního řádu)
- c. zatčenu, (§ 69 trestního řádu)
- d. dodávanou do výkonu trestu odnětí svobody, (§ 321 odst. 3 trestního řádu)
- e. převzatou policistou k provedení procesních úkonů z vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného léčení, nebo
- f. předvedenou podle § 63 nebo 65, nelze-li pro odpor osoby zajistit provedení úkonu uvedeného v § 63 nebo 65.

Před umístěním osoby do cely je policista oprávněn přesvědčit se, zda tato osoba u sebe nemá zbraň nebo jinou věc způsobitou ohrozit život anebo zdraví a takovou věc odebrat. Za tímto účelem je oprávněn provést prohlídku osoby. Je-li věcí podle věty první zdravotní pomůcka, jejíž odnětí způsobuje psychickou nebo fyzickou újmu, musí být pro odebrání zvláštní důvod.

Policista sepíše seznam odebraných věcí a kopii seznamu předá osobě. Při propuštění osoby z cely jí vrátí odebrané věci proti podpisu.

Do cely se umísťují odděleně osoby

- a. různého pohlaví,
- b. mladší 18 let a dospělé,
- c. zadržené nebo zatčené, u nichž lze předpokládat, že proti nim bude vedeno společné trestní řízení nebo spolu jejich trestní věci souvisejí,

- d. které se chovají agresivně, nebo
- e. u nichž lze důvodně předpokládat agresivní chování.

Osobu, která je zjevně pod vlivem návykové látky, lze umístit do cely za podmínky, že lékař po provedeném vyšetření neshledá důvody pro její umístění na protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanici nebo v jiném zdravotnickém zařízení anebo po provedeném ošetření již nebude podle stanoviska lékaře důvod pro její umístění do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice nebo jiného zdravotnického zařízení.

Zjistí-li policista, že osoba, která má být umístěna v cele, je zraněná, nebo upozorní-li tato osoba na svou závažnou chorobu anebo je důvodné podezření, že tato osoba takovou chorobou trpí, zajistí policista její lékařské ošetření a vyžádá vyjádření lékaře k jejímu zdravotnímu stavu.

Jestliže osoba umístěná v cele onemocní, utrpí jinou újmu na zdraví nebo se pokusí o sebevraždu, policista, který vykonává ostrahu cely, učiní potřebná opatření směřující k ochraně jejího života nebo zdraví, zejména jí poskytne první pomoc a přivolá lékaře, od něhož vyžádá stanovisko k dalšímu setrvání osoby v cele nebo k jejímu umístění ve zdravotnickém zařízení. Pokud podle stanoviska lékaře brání zdravotní stav osoby dalšímu setrvání v cele, policista osobu neprodleně z cely propustí. Je-li to z hlediska zdravotního stavu osoby nezbytné, zajistí policista její odvoz do zdravotnického zařízení.

Cela musí být hygienicky nezávadná a musí odpovídat svému účelu.

V cele nesmějí být umístěny předměty, které by mohly být zneužity k ohrožení života nebo zdraví policisty anebo jiných osob.

Osoba umístěná v cele má právo na přiměřený odpočinek včetně spánku, na poskytnutí nezbytných léků a zdravotních pomůcek, dostatečný přístup k vodě a toaletě, jakož i na provedení základní hygieny. Dále má právo na poskytnutí stravy třikrát denně v přiměřených intervalech.

Osoba umístěná v cele musí být prokazatelně informována o právech a povinnostech osob umístěných v cele.

Typy policejních cel, využívaných v praxi

Policejní cely určené pro krátkodobé umístění osob omezených na osobní svobodě na dobu nezbytně nutnou, nejdéle v součtu 6 hodin, není-li možné či účelné umístit do cely pro vícehodinový „pobyt“

Policejní cely určené pro vícehodinové umístění osob omezených na osobní svobodě na dobu nezbytně nutnou, nejdéle ve lhůtě stanovené příslušným právním předpisem

Policejní cely mobilní pro krátkodobé umístění osob omezených na osobní svobodě na dobu nezbytně nutnou, nejdéle v součtu 6 hodin

Povinnosti policisty v souvislosti s umístěním osoby policejní cely

- a. sepsat seznam odebraných věcí (za přítomnosti dvou policistů) a kopii seznamu předat osobě, věci uložit na vyhrazeném místě mimo celu
- b. při propuštění osoby z cely jí vrátit odebrané věci proti podpisu (k podpisu nelze nutit)
- c. učinit opatření k ochraně života a zdraví v případě, že osoba v cele
  - onemocní
  - utrpí jinou újmu na zdraví
  - pokusí se o sebevraždu,
  - a to zejména poskytnutím první pomoci a přivoláním lékaře s jeho stanoviskem k dalšímu pobytu v cele, pokud je pobyt v cele ze zdravotního hlediska nepřipustný, propustit osobu
- d. zapůjčit osobě oděv nemá-li dostatečný nebo hygienicky závadný

- e. zajistit osobě přiměřený odpočinek, včetně spánku, léků a zdravotních pomůcek, hygiena
- f. poskytnout osobě stravu třikrát denně v přiměřených intervalech (nejdříve po 6 hodinách)
- g. prokazatelně informovat osobu o právech a povinnostech

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Uveďte zákonné důvody pro umístění osoby do policejní cely
2. Vyjmenujte typy policejních cel
3. Vyjmenujte povinnosti policisty před umístěním osoby do policejní cely včetně časových lhůt

5 DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY

VÝSTUPY Z UČENÍ

Po prostudování textu této kapitoly

Budete umět:

Budete umět

- ✓ Vysvětlit právní úpravu donucovacích prostředků
- ✓ Jednotlivé donucovací prostředky a podmínky pro jejich použití

Získáte:

Získáte

- ✓ Základní přehled o nejnovějších donucovacích prostředcích

Budete schopni:

Budete schopni

- ✓ Charakterizovat donucovací prostředky a způsob jejich použití
- ✓ Charakterizovat omezení při použití DP

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Donucovací prostředek, podmínky použití, povinnosti policisty před a po použití DP
Omezení pro použití DP

PRŮVODCE KAPITOLOU

Donucovací prostředky

V. Donucovací prostředky

Obecné podmínky použití donucovacího prostředku

Donucovací prostředky je policista oprávněn použít k ochraně bezpečnosti:

- a. své vlastní
- b. jiné osoby
- c. majetku
- d. veřejného pořádku

Druhy donucovacích prostředků a jejich charakteristika:

Policista je oprávněn použít při zákroku donucovací prostředky a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen a to:

- a. hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b. slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c. obušek a jiný úderný prostředek,
- d. vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- e. vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5,
- f. zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- g. vytlačování vozidlem,

- h. vytlačování štítem,
- i. vytlačování koněm,
- j. služební pes,
- k. vodní stříkač,
- l. zásahová výbuška,
- m. úder střelnou zbraní,
- n. hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o. varovný výstřel,
- p. pouta,
- q. prostředek k zamezení prostorové orientace.

Hmaty, chvaty

Překonávání pasivního nebo aktivního odporu např. k dokončení eskorty, osoba po výzvě odmítá následovat policejní hlídku.

Hmat je technický prvek, jehož cílem je účelově působit bolest. Patří sem především bolestivá uchopení nebo tlaky na některou citlivou část lidského těla.

Chvat je technický prvek převzatý z některého bojového sportu, jehož cílem je dostat osobu do takového postavení, ve kterém obvykle prohrává. Cílem chvatu nebývá působit bolest, ale znehybnit osobu.

Údery a kopy

Prostředek k zastavení bezprostředního útoku a k vytvoření podmínek (získání prostoru a času) pro případné užití jiných vhodnějších donucovacích prostředků.

Údery se vedou hlavou (čelem nebo temenem), hranou dlaně, dlaní, pěstí, loktem

Kopy se vedou úderem kolenem, špičkou nohy, patou.

Slzotvorný prostředek

- ✓ KASR (kapesní aerosolový slzotvorný rozstříkovač),
- ✓ NSL-26,5 mm (náboj slzný používaný do signálních pistolí) při větším shromáždění osob (pro rozdělení davu a donucení osob k odchodu z místa shromáždění)
- ✓ RGSL-85 (ruční granát slzný) používaný k vypuzení pachatele z úkrytu nebo k rozpuštění nedovoleného shromáždění.

Elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek

- ✓ elektrický paralyzér,
- ✓ generátor rychle tuhnoucí pěny omezující pohyb pachatele,
- ✓ generátor mikrovlnných bolest způsobujících paprsků.

Obušek a jiný úderný prostředek

Obuškem se rozumí všechny druhy a velikosti obušků, včetně obušku s příčnou rukojetí, teleskopický obušek

- ✓ překonání odporu, kterým se osoba brání donucování ke splnění právních povinností nebo obraně policisty proti fyzickému útoku osoby,
- ✓ u obušku s příčnou rukojetí, teleskopického obušku je zapotřebí předchozího výcviku,

- ✓ k úderům na lehce zranitelná místa lidského těla, kde nejsou důležité životní orgány

Etika a přiměřenost

úder obuškem je zakázáno směřovat na:

- ✓ hlavu,
- ✓ krk,
- ✓ krajinu srdeční,
- ✓ břicho,
- ✓ ledviny
- ✓ genitálie.

Vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími

- ✓ TASER,
- ✓ Flash ball (vystřelovač dutých pryžových míčků - Kraken),
- ✓ vystřelovače sítí (puška s několika paralelními hlavněmi, z nichž vystřelí najednou několik závaží, která mezi sebou nesou sbalenou síť)

Vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5 z. č. 273/2008

Generátory rychle tuhnoucí pěny omezující pohyb pachatele,

Generátory mikrovlnných bolest způsobujících paprsků

Zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla

- ✓ Prostředek k zabránění odjezdu vozidla se použije v případech, kdy se řidič odmítne podrobit prováděným úkonům a je zřejmé, že chce s vozidlem ujet nebo klade pasivní odpor např. odmítá vystoupit z vozidla.
- ✓ Zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla – jsou technické prostředky, které slouží k násilnému zastavení vozidla tím způsobem, že poškodí pneumatiky a tím znemožní řidiči pokračovat v jízdě
- ✓ Zahrazení cesty vozidlem – zde dochází k vynucené změně jízdy vozidla, proti kterému zákrok směřuje, účelem je zastavení nebo zpomalení daného vozidla

Vytlačování vozidlem – zejména u zákroků proti davu osob při hromadném porušování veřejného pořádku (např. nepovolené demonstrace)

Vytlačování štítem – používá se zejména při nasazení pořádkových sil

Vytlačování koňmi – při služebních zákrocích proti skupinám osob, kdy cílem je jejich vytlačení z prostoru

Služební pes – tento donucovací prostředek může použít pouze policista-psovod, kdy pes má zpravidla náhubek. Pokud je intenzita útoku pachatele silná, případně k překonání odporu, lze použít psa i bez náhubku.

Vodní stříkač – slouží zejména proti většímu počtu osob, které ve větší míře narušují veřejný pořádek, poškozují nebo ohrožují majetek.

Zásahová výbuška – účelem jejího použití je krátkodobé zneschopnění nebezpečného pachatele nebo jiných osob, které protiprávním jednáním narušují veřejný pořádek nebo se dopouštějí jiného protiprávního jednání.

Úder střelnou zbraní – je policista oprávněn použít v sebeobraně nebo je-li bezprostředně ohrožen život a zdraví jiné osoby a účelu nelze dosáhnout jiným způsobem.

Nesmí však být zasunut náboj v nábojové komoře – to se netýká případu nutné obrany a krajní nouze).

Hrozba namířenou střelnou zbraní – zejména je-li bezprostředně ohrožena bezpečnost policisty nebo jiné osoby, zabránění násilnému vstupu nepovolaných osob do chráněných objektů nebo prostor.

Varovný výstřel – jedná se o jeden z nejdůležitějších donucovacích prostředků, nelze ho použít jako opětovná výzva nebo znamení podle jiného právního předpisu k zastavení vozidla

Pouta – všechny druhy pout včetně pout připevněných k poutacímu pásu, používají se k zejména k omezení osobní svobody nebo při eskortě, jestliže se osoba tomuto úkonu aktivně brání.

Prostředek k zamezení prostorové orientace – např. kápe, začerněné lyžařské brýle a jsou využívány zejména při transportu nebezpečných pachatelů spolu s pouty.

Policista je oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání osoby

- ✓ zajištěné,
- ✓ zadržené,
- ✓ zatčené,
- ✓ dodávané do výkonu trestu odnětí svobody,
- ✓ převzaté policistou k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody,

je-li důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku, ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk.

Postup před použitím donucovacího prostředku

- ✓ vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků.
- ✓ neplatí v případě použití prostředku k zabránění odjezdu vozidla.
- ✓ od výzvy lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví osoby a zákrok nesnese odkladu.

Volba donucovacího prostředku

- ✓ umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem,
- ✓ je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje.

Elektrický donucovací prostředek použit pouze, pokud by použití jiného donucovacího prostředku zjevně nebylo dostatečné k dosažení účelu sledovaného zákrokem.

Přiměřenost při použití donucovacího prostředku

Policista při použití donucovacího prostředku dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání. Přičemž si určí:

- ✓ druh prostředku,
- ✓ intenzita použití,
- ✓ doba použití

Zvláštní omezení při použití donucovacích prostředků

Při zákroku proti

- ✓ zjevně těhotné ženě,

- ✓ osobě zjevně vysokého věku,
- ✓ osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo
- ✓ osobě zjevně mladší 15 let

nesmí policista použít

- ✓ údery a kopy,
- ✓ slzotvorný, elektrický ani jiný obdobný dočasně zneschopňující prostředek,
- ✓ obušek ani jiný úderný prostředek,
- ✓ vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícím účinkem,
- ✓ vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle tohoto zákona,
- ✓ vytlačování vozidlem,
- ✓ vytlačování štítem,
- ✓ služebního psa,
- ✓ zásahovou výbušku,
- ✓ úder střelnou zbraní,
- ✓ hrozbu namířenou střelnou zbraní,
- ✓ varovný výstřel a zbraň,

vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví policisty anebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

Omezení se nevztahuje na použití

- ✓ slzotvorného prostředku,
- ✓ zásahové výbušky a
- ✓ vytlačování vozidlem a štítem,

jsou-li použity proti skupině osob.

Povinnosti policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně

Po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je policista povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně.

Zákrok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití. Úřední záznam neseписuje při použití pout podle § 54.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Vyjmenujte donucovací prostředky
2. Uveďte obecné podmínky použití donucovacího prostředku
3. Uveďte postup policisty před použitím donucovacího prostředku
4. Uveďte zvláštní omezení při použití donucovacích prostředků
5. Uveďte povinnosti policisty po použití donucovacích prostředků

6 POUŽITÍ ZBRANĚ

VÝSTUPY Z UČENÍ

Po prostudování textu této kapitoly

Budete umět:

Budete umět

- ✓ Charakterizovat zbraň
- ✓ Jednotlivé případy pro použití zbraně

Získáte:

Získáte

- ✓ Přehled o variabilnosti a zásadách použití zbraně
- ✓ Znalosti o zvláštních omezeních pro použití zbraně.

Budete schopni:

Budete schopni

- ✓ Charakterizovat jednotlivé možnosti použití zbraně
- ✓ Uvést povinnosti policisty před a po použití zbraně

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Zbraň, poskytnutí pomoci, nutná obrana a krajní nouze, zvláštní omezení

PRŮVODCE KAPITOLOU

Použití zbraně

VI. Použití zbraně

Policista je oprávněn použít zbraň

- a. v nutné obraně nebo v krajní nouzi,
- b. jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- c. aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,
- d. nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
- e. aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
- f. nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,
- g. jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo
- h. ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

Použití zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) je přípustné pouze za podmínky, že užití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné.

Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s

výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

Zbraní se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.

Zvláštní omezení při použití zbraně

Při zákroku proti

- ✓ zjevně těhotné ženě,
- ✓ osobě zjevně vysokého věku,
- ✓ osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo
- ✓ osobě zjevně mladší 15 let

nesmí policista použít zbraň - vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje

- ✓ život nebo zdraví policisty anebo
- ✓ jiné osoby nebo
- ✓ hrozí větší škoda na majetku (50 000,- Kč a výše) a nebezpečí nelze odvrátit jinak např. použitím adekvátních donucovacích prostředků.

Povinnosti policisty po použití zbraně - viz. část povinnosti po použití donucovacího prostředku a zbraně.

Kontrolní otázky

1. Citujte oprávněné použití zbraně policistou
2. Uveďte zvláštní omezení při použití zbraně

7 SOUČINNOST A SPOLUPRÁCE S ORGÁNY STÁTNÍ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
✓ Vysvětlit pojmy součinnost a spolupráce		
Získáte:		<i>Získáte</i>
✓ Základní přehled o formách spolupráce		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
✓ V koordinační dohodě		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Součinnost, spolupráce orgán státní správy a samosprávy, koordinační dohoda

PRŮVODCE KAPITOLOU

Součinnost a spolupráce s orgány státní správy a samosprávy

VII. Součinnost a spolupráce s orgány státní správy a samosprávy

Pojmy

Součinnost je činnost prováděná na základě právních norem a jedná se o organizovanou společnou snahu policie a ostatních subjektů s cílem ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku a boji s trestnou činností.

Spolupráce – dobrovolný součinnostní vztah mezi občany, zájmovými organizacemi s Policií ČR.

Součinnost je uskutečňována zejména

- ✓ pravidelným stykem vedoucího útvaru se starostou obce, primátorem statutárního města
- ✓ schůzky policistů s funkcionáři obce
- ✓ předkládání zpráv o bezpečnostní situaci
- ✓ informace úřadům o mimořádných událostech
- ✓ účast policistů na jednáních obcí při řešení veřejného pořádku a bezpečnosti

Spolupráce Policie ČR s obcemi je upravena v § 16 zákona o PČR – uzavření koordinační dohody.

Koordinační dohoda obsahuje především:

- ✓ formy a nástroje koordinace obce s policií při zabezpečování veřejného pořádku v obci
- ✓ úkoly obce a policie při předcházení protiprávního jednání
- ✓ úkoly obce a policie při porušení veřejného pořádku v obci

- ✓ podíl obce a policie na zajištění veřejného pořádku v obci
- ✓ formy a nástroje hodnocení plnění úkolů v oblasti porušování veřejného pořádku
- ✓ dobu, na kterou je uzavírána
- ✓ poskytování finančních prostředků

Součinnost se státními orgány (soudy, státní zastupitelství, městské úřady) plní policie úkoly vyplývající z jiných právních předpisů (trestní řád) a poskytuje asistenci osobám pověřeným výkonem rozhodnutí soudu, exekutorům, městským úřadům.

Součinnost s fyzickými osobami – jde o důvěryhodné občany, kteří mají možnost získávat a dobrovolně předávat informace (číšník, poštovní doručovatel, soused apod.)

Součinnost s právníky osobami – s výrobními organizacemi, družstevními organizacemi s cílem ochrany jejich majetku před různými formami jeho napadení.

Spolupráce s fyzickými a právníky osobami je zaměřena především na ty, které vykonávají činnost v oblasti

- ✓ prevence kriminality a sociálně patologických jevů
- ✓ vzdělávacích aktivit na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti
- ✓ poskytování pomoci obětem trestné činnosti
- ✓ prevence a řešení krizových situací

Součinnost se zájmovými organizacemi (např. myslivecký svaz, rybářský svaz, zahrádkáři apod.)

Součinnost zde směřuje především

- ✓ k zajištění ochrany majetku

- ✓ k provádění besed s občany v zájmových sdruženích
- ✓ k vypátrání pachatelů škodících těmto sdružením (pytláci, vykrádání zahrádek)
- ✓ k provádění společných akcí s cílem zajistit pachatele
- ✓ k provádění besed a preventivních akcí

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Vysvětlete pojmy součinnost a spolupráce, a jak se v praxi využívají

8 DOKLADY TOTOŽNOSTI STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ ČR A PROBLEMATIKA POBYTU OBČANŮ ČR

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Právní úpravu dokladů totožnosti ✓ Vysvětlit postup při vydání prvního občanského průkazu ✓ Přestupky na úseku občanských průkazů ✓ Uvést jiné doklady, které slouží jako doklad totožnosti 		
Získáte:		<i>Získáte</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Základní přehled o povinnostech občana vztahujících se k OP ✓ Základní přehled o trvalém pobytu občana ČR a evidenčním systému 		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Definovat občanský průkaz 		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

8 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Občanský průkaz, platnost OP, skončení platnosti, neplatnost občanského průkazu, trvalý pobyt, evidence pobytu

PRŮVODCE KAPITOLOU

Doklady totožnosti a problematika pobytu občanů ČR

VIII. Doklady totožnosti státních příslušníků ČR a problematika pobytu občanů ČR

Právní úprava:

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MV č. 642/2004 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech

NV č. 612/2004 Sb., kterým se stanoví lhůty pro výměnu občanských průkazů bez strojově čitelných údajů

Směrnice Ministerstva vnitra č. j.: SC-885/2005

Občanský průkaz

je veřejná listina, kterou státní občan České republiky (dále jen „občan“) prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, podobu a státní občanství České republiky, jakož i další údaje v ní zapsané.

Povinnost mít OP plyne pro občana, který dosáhl věku 15 let a má trvalý pobyt na území ČR (i v případě, že jeho způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena).

Je-li občan rozhodnutím soudu zbaven způsobilosti k právním úkonům, může mít občanský průkaz, pokud o jeho vydání požádá opatrovník.

Doklady potřebné pro vydání prvního občanského průkazu po dovršení 15 let věku

- ✓ rodný list občana,
- ✓ 1ks fotografii o rozměrech 35 x 45 mm (odpovídá současné podobě občana, zobrazuje jej v předním čelném pohledu s výškou obličejové části hlavy od očí

k bradě minimálně 13 mm, v občanském oděvu, bez brýlí s tmavými skly s výjimkou nevidomých a bez pokrývky hlavy, není-li její použití odůvodněno důvody náboženskými nebo zdravotními; v takovém případě nesmí pokrývka hlavy zakrývat obličejovou část způsobem znemožňujícím identifikaci občana),

- ✓ další doklady osvědčující skutečnosti, o nichž se do občanského průkazu zapisují údaje na žádost občana,
- ✓ doklad o státním občanství (nemá-li, může na žádost ověřit obecní úřad)

Doklady potřebné pro vydání nového občanského průkazu

- ✓ dosavadní občanský průkaz,
- ✓ 1 fotografie

Nemůže-li občan předložit dosavadní občanský průkaz, je povinen předložit

- ✓ rodný list nebo rodný a křestní list,
- ✓ 1 fotografii,
- ✓ doklad o rodném čísle, jestliže není rodné číslo uvedeno na jiném předkládaném dokladu,
- ✓ potvrzení o občanském průkazu,
- ✓ popřípadě další doklady osvědčující skutečnosti, o nichž se do občanského průkazu zapisují údaje na žádost občana

Platnost OP

5 let u občanů ve věku od 15 do 20 let,

10 let u občanů starších 20 let.

Skončení doby platnosti OP – platnost OP skončí

- ✓ uplynutím vyznačené doby,
- ✓ ohlášením jeho ztráty, odcizení, poškození nebo zničení,
- ✓ obsahuje- li neoprávněně provedené změny nebo nesprávné údaje,
- ✓ jestliže u občana došlo k podstatné změně podoby,
- ✓ byla-li občanovi rozhodnutím soudu omezena způsobilost k právním úkonům nebo byl této způsobilosti zbaven a tato skutečnost není v OP vyznačena,
- ✓ byl-li soudem uložen trest zákazu pobytu a tato skutečnost není vyznačena, občan pozbyl státní občanství, zemřel nebo právní mocí rozhodnutí soudu o prohlášení občana za mrtvého

Občanský průkaz obsahuje

- ✓ povinné údaje,
- ✓ nepovinné údaje,
- ✓ digitální zpracování fotografie občana,
- ✓ podpis občana

Povinné údaje zapisované do občanského průkazu

- ✓ jméno, popř. jména, příjmení, rodné příjmení, rodné číslo, pohlaví, státní občanství, rodinný stav nebo registrované partnerství, adresa místa trvalého pobytu, datum, místo a okres narození,
- ✓ doba platnosti, číslo a datum vydání OP, označení úřadu, který jej vydal,

- ✓ strojově čitelné údaje zapisované do strojově čitelné zóny, zbavení, popř. omezení způsobilosti k právním úkonům (popř. údaje o opatrovníkovi), trest zákazu pobytu na základě rozhodnutí soudu.

Nepovinné údaje zapisované do občanského průkazu

Jsou zapisovány na žádost občana, jedná se o:

- ✓ označení absolventa vyšší odborné školy, akademický titul, stavovské označení, jiný titul absolventa vysoké školy, označení „docent“ nebo „profesor“ (uvádějí se ve zkratce, pokud je stanovena)
- ✓ jméno, popř. jména, příjmení a rodné číslo manžela (nemá-li přiděleno RČ, uvádí se datum narození)
- ✓ jméno, popř. jména, příjmení a rodné číslo dítěte do nabytí zletilosti (nemá-li přiděleno RČ, uvádí se datum narození)

Povinnosti občana

- a. s přihlédnutím ke všem okolnostem a poměrům chránit OP před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím,
- b. ohlásit neprodleně kterémukoliv obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo matričnímu úřadu, že nastaly skutečnosti uvedené pod písmenem a); v případě odcizení OP je možno ohlásit tuto skutečnost též policii,
- c. požádat o vydání nového OP do 15 pracovních dnů
  - po dni, ve kterém došlo ke skončení platnosti OP,
  - po obdržení oddacího listu,
  - po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství,
  - po obdržení úmrtního listu manžela,

- po nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bylo změněno jméno, popř. jména, příjmení, nebo bylo přiděleno nové rodné číslo,
  - po dni, kdy ohlásil změnu místa trvalého pobytu nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu,
  - po nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým byla občanovi omezena způsobilost k právním úkonům,
  - po nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl občanovi uložen trest zákazu pobytu,
- d. odevzdat do 15 pracovních dnů občanský průkaz obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vydal, nebo matričnímu úřadu podle místa trvalého pobytu, jestliže ukončil trvalý pobyt na území České republiky, pozbyl státní občanství nebo bylo prokázáno, že mu byl občanský průkaz vydán neoprávněně,
- i. při převzetí nového občanského průkazu odevzdat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo matričnímu úřadu dosavadní občanský průkaz, potvrzení v občanském průkazu, potvrzení o změně místa trvalého pobytu a potvrzení o změně údajů zapisovaných do občanského průkazu, pokud mu byly vydány,
- e. dostavit se ve stanovené lhůtě na vyzvání k obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností příslušnému k vydání občanského průkazu nebo matričnímu úřadu podle místa jeho trvalého pobytu za účelem provedení úkonů souvisejících s vydáním občanského průkazu.

Potvrzení o OP se vydává v případech

- ✓ ohlášení ztráty, odcizení, poškození nebo zničení OP,
- ✓ zadržení neplatného OP,

- ✓ nevydání OP z důvodu nepředložení nějakého dokladu potřebného pro jeho vydání,
- ✓ odevzdání OP (pozbytí st. občanství, ukončení trvalého pobytu v ČR, způsobilost, po zemřelém, nalezený OP)

Potvrzení o OP vydá

- ✓ obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo obecní úřad pověřený vedením matrik,
- ✓ policie ČR v případech oznámení odcizení OP nebo při odevzdání nalezeného OP, anebo při zadržení neplatného OP (zadržený OP nebo odevzdaný OP jako nález spolu s číslem vydaného potvrzení odešle na obecní úřad obce s rozšířenou působností, který OP vydal. V případě odcizení oznámí obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností tuto skutečnost opět současně s číslem vydaného potvrzení).

Doklady totožnosti, kterými se může občan ČR prokázat

- ✓ občanský průkaz
- ✓ průkaz poslance
- ✓ cestovní doklad České republiky

Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a. poruší povinnost mít občanský průkaz podle § 2 odst. 3,
- b. poruší povinnost chránit občanský průkaz před ztrátou, odcizením, poškozením, zničením nebo zneužitím,

- c. nepožádá o vydání nového občanského průkazu v případech uvedených v § 14 odst. 1 písm. c),
- d. ani po opakované výzvě nepřevzme osobně občanský průkaz,
- e. neprodleně neohlásí poškození, zničení, ztrátu, odcizení nebo zneužití občanského průkazu,
- f. poruší zákaz provádět zápisy, změny nebo opravy v občanském průkazu nebo v potvrzení o občanském průkazu, v potvrzení o změně místa trvalého pobytu nebo
- g. ani po opakované výzvě nedoloží údaje uváděné v žádosti,
- h. v zákonem stanovené lhůtě nesplní povinnost provést výměnu svého občanského průkazu bez strojově čitelných údajů (§ 24 odst. 2),
- i. úmyslně zničí, poškodí, odcizí nebo zneužije občanský průkaz nebo potvrzení o občanském průkazu,
- j. požaduje nebo přijme občanský průkaz jako zástavu nebo odebere občanský průkaz při vstupu do objektu nebo na pozemek,
- k. pořídí kopii občanského průkazu a neprokáže souhlas občana podle § 15a odst. 2,
- l. nepožádá o vydání prvního občanského průkazu do 30 dnů ode dne, kdy dosáhla věku 15 let,
- m. neoprávněně požádá o vydání občanského průkazu pro jinou osobu,
- n. prokazuje údaje občanským průkazem, jehož ztrátu, odcizení nebo zničení ohlásil,

- o. neoprávněně pozmění, předá, zveřejní, zablokuje, zlikviduje nebo jinak neoprávněně zpracovává strojově čitelné údaje vedené v občanském průkazu, nebo
- p. neoprávněně zapíše, předá, zveřejní, zablokuje, zlikviduje nebo jinak neoprávněně zpracovává údaje vedené v kontaktním elektronickém čipu.

(2) K řízení o přestupcích podle odstavce 1 písm. a) až n) je v prvním stupni příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož územním obvodu je občan hlášen k trvalému pobytu. K řízení o přestupcích podle odstavce 1 písm. o) a p) je příslušný Úřad pro ochranu osobních údajů.

Není-li v zákoně o občanských průkazech stanoveno jinak, postupuje se v řízení, v němž se rozhoduje o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech občanů, podle správního řádu.

Systém evidence pobytu občanů ČR

Právní úprava

Zákon číslo 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel

Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci (dále jen „objekt“).

Z přihlášení občana k trvalému pobytu nevyplývají žádná práva k objektu ani k vlastníkovu nemovitosti.

Místem trvalého pobytu občana v době jeho narození je místo trvalého pobytu jeho matky. Není-li matka občanem, je místem trvalého pobytu dítěte v době jeho narození místo trvalého pobytu otce.

V případě, že nelze zjistit místo trvalého pobytu občana podle odstavce 3, rozumí se místem trvalého pobytu tohoto občana sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu se občan narodil, nebo sídlo zvláštní matriky v případě, že se narodil v cizině; obdobně se postupuje také v případech, kdy žena s trvalým pobytem na území České republiky, která porodila dítě, jež je občanem České republiky, písemně požádá o utajení své osoby v souvislosti s porodem

Změnu místa trvalého pobytu občan ohlásí ohlašovně v místě nového trvalého pobytu. Je-li údaj o místě trvalého pobytu úředně zrušen, je místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu byl občanovi trvalý pobyt úředně zrušen.

V případě osvojení občana do zahraničí se adresou místa trvalého pobytu osvojeného dítěte stává sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu mělo osvojené dítě poslední místo trvalého pobytu, a současně se trvalý pobyt ukončí.

Při ohlášení změny místa trvalého pobytu je občan povinen

- a. vyplnit a podepsat přihlašovací lístek k trvalému pobytu, který obsahuje údaje o prvním jménu, popřípadě jménech, příjmení a rodném čísle, předchozí a nové adrese místa trvalého pobytu občana, vlastníku objektu, kterým se rozumí jméno, příjmení a adresa místa trvalého pobytu u fyzické osoby nebo název a sídlo u právnické osoby;
- b. předložit občanský průkaz, u něhož není oddělena jeho vyznačená část v důsledku změny místa trvalého pobytu; občan po ukončení pobytu v cizině předkládá cestovní pas, občan po nabytí státního občanství České republiky předkládá doklad o nabytí státního občanství;
- c. doložit vlastnictví bytu nebo domu, nebo doložit oprávněnost užívání bytu, anebo předložit úředně ověřené písemné potvrzení oprávněné osoby o souhlasu s ohlášením změny místa trvalého pobytu. Takové

potvrzení se nevyžaduje v případě, že oprávněná osoba potvrdí souhlas na přihlašovacím tiskopisu k trvalému pobytu před zaměstnancem ohlašovny. Za oprávněnou osobu se považuje osoba starší 18 let, způsobilá k právním úkonům, která je oprávněna užívat objekt uvedený v odstavci 1 nebo jeho vymezenou část (např. byt nebo obytnou místnost), anebo je provozovatelem ubytovacího zařízení, kde se občan hlásí k trvalému pobytu.

Evidence obyvatel

V evidenci obyvatel se vedou údaje o

- a. státních občanech České republiky,
- b. osobách, které pozbyly státní občanství České republiky,
- c. cizincích, kteří jsou matkou, otcem, popřípadě jiným zákonným zástupcem, manželem, registrovaným partnerem nebo dítětem občana.

Informační systém evidence obyvatel

Evidence obyvatel je vedena v informačním systému evidence obyvatel, jehož správcem je ministerstvo vnitra.

V souladu s ustanovením § 3 odst. 3 a 4 zákona o evidenci obyvatel jsou v informačním systému evidence obyvatel vedeny údaje o:

Státních občanech České republiky (dále jen „občanech“), a to údaje v rozsahu:

1. jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
2. datum narození,
3. pohlaví,

4. místo a okres narození; u občana, který se narodil v cizině, místo a stát narození,
5. rodné číslo,
6. státní občanství, popřípadě více státních občanství,
7. adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu,
8. počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky,
9. zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům,
10. zákaz pobytu, místo zákazu pobytu a doba jeho trvání,
11. rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nemá přiděleno rodné číslo, vede se jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,
12. rodinný stav, datum a místo uzavření manželství nebo partnerství,
13. rodné číslo manžela nebo partnera; v případě, že manžel či partner nemá přiděleno rodné číslo, vede se jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,
14. rodné číslo dítěte; v případě, že dítě nemá přiděleno rodné číslo, vede se jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození, osvojeném dítěti údaje v rozsahu stupeň osvojení, původní a nové jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo, datum a místo narození, rodná čísla osvojitelů, datum nabytí právní moci rozhodnutí o osvojení nebo rozhodnutí o zrušení osvojení dítěte,
15. záznam o poskytnutí údajů v rozsahu datum a hodina výdeje a komu byly údaje poskytnuty,
16. datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí občana mimo území České republiky, vede se datum úmrtí a stát, na jehož území k úmrtí došlo,

17. den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den úmrtí.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. . Definujte občanský průkaz
2. Kdy je občanský průkaz neplatný
3. Vyjmenujte přestupky na úseku
4. Co se rozumí trvalým pobytem

9 ZBRANĚ A STŘELIVO

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Právní úpravu zbraní a střeliva ✓ Jednotlivé kategorie zbraní ✓ Postup pro získání zbrojního průkazu		
Získáte:		<i>Získáte</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Základní přehled o podmínkách získání zbrojního průkazu		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Orientovat se v problematice zbraní a střeliva		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

4 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Zbrojní průkaz, průkaz zbraně, evropský zbrojní pas

PRŮVODCE KAPITOLOU

Zbraně a střelivo

IX. Zbraně a střelivo

Právní úprava:

Problematiku zbraní a střeliva řeší zákon č. 119/ 2002 o střelných zbraních střelivu.

Tento zákon upravuje kategorie střelných zbraní (dále jen "zbraně") a střeliva, podmínky pro nabývání vlastnictví, držení, nošení a používání zbraní nebo střeliva, práva a povinnosti držitelů zbraní nebo střeliva, podmínky pro vývoz, dovoz nebo tranzit zbraní nebo střeliva a pro provozování střelnic, provádění pyrotechnického průzkumu, provozování informačních systémů v oblasti zbraní a střeliva, sankce a výkon státní správy v oblasti zbraní a střeliva, provozování střelnic a provozování a provádění pyrotechnického průzkumu.

Zákon se nevztahuje, není-li dále stanoveno jinak, na

- a. zbraně, střelivo a munici, které jsou nabývány nebo drženy ve výzbroji ozbrojenými silami České republiky, bezpečnostními sbory, Vojenským zpravodajstvím nebo ozbrojenými silami anebo sbory jiných států při jejich pobytu na území České republiky, překračování státních hranic České republiky a průjezdu přes území České republiky nebo přeletu nad územím České republiky podle zvláštního právního předpisu²⁾ nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu, a jsou určeny k plnění jejich úkolů,
- b. zbraně, střelivo a munici ve vlastnictví státu, které jsou určeny ke sbírkovým, výzkumně vývojovým nebo muzejním účelům Ministerstvem vnitra, Ministerstvem obrany, ozbrojenými silami České republiky, bezpečnostními sbory, Vojenským zpravodajstvím nebo ozbrojenými silami anebo sbory jiných států při jejich pobytu na území České republiky, překračování státních hranic České republiky a průjezdu přes území České republiky nebo přeletu nad územím České republiky podle zvláštního právního předpis nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu,

- c. zbraně, střelivo a munici, které jsou určeny k ověřování Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva,
- d. zbraně, střelivo a munici, které jsou kulturními památkami, součástí souboru prohlášeného za kulturní památku nebo sbírkovými předměty, které jsou ve vlastnictví státu, krajů nebo obcí,
- e. zřizování a provozování střelnic Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva, ministerstvem, Ministerstvem obrany, ozbrojenými silami České republiky, bezpečnostními sbory, Vojenským zpravodajstvím nebo ozbrojenými silami anebo sbory jiných států při jejich pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu, pouze pro jejich potřebu a
- f. výbušniny vymezené zvláštním právním předpisem, s výjimkou výbušnin vyhledaných pyrotechnickým průzkumem.

Kategorie zbraní a střeliva

Zbraně a střelivo se pro účely tohoto zákona rozdělují na

- a. zakázané zbraně, zakázané střelivo nebo zakázané doplňky zbraní - kategorie A (dále jen "zbraně kategorie A"),
- b. zbraně podléhající povolení - kategorie B (dále jen "zbraně kategorie B"),
- c. zbraně podléhající ohlášení - kategorie C (dále jen "zbraně kategorie C") a
- d. ostatní zbraně - kategorie D (dále jen "zbraně kategorie D"),
- e. střelivo do zbraní kategorií A až D, které není zakázané (dále jen "střelivo").

Zbraněmi zařazenými do kategorií A až D se rozumí též hlavní části zbraní, kterých jsou nebo mají být jejich součástí.

Zbraně kategorie A

Jsou zbraně

1. vojenské, včetně odpalovacích zařízení, s výjimkou pušek, pistolí a revolverů, ověřených pro civilní použití, pokud podléhají ověřování podle zvláštního právního předpisu,
2. samočinné,
3. vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byly původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty (zákeřné zbraně),
4. palné nevyrobené z kovů, pokud nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů,
5. plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení,
6. střelná nástrahová zařízení a
7. s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu nebo s pevně vestavěnými laserovými zaměřovači;

Střelivo

1. se střelou průbojnou, výbušnou nebo zápalnou,
2. pro krátké kulové zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku,
3. které neodpovídá dovolenému výrobnímu provedení, a

4. munice;

Doplňky zbraní

5. tlumiče hluku výstřelu,
6. zaměřovače zbraní konstruované na principu noktovizorů a
7. laserové zaměřovače.

Zbraně kategorie B

- a. krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně,
- b. krátké jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo se středovým zápalem,
- c. jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 280 mm,
- d. dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje,
- e. dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než 3 náboje a u nichž je podávací ústrojí odnímatelné, anebo u nichž není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžně dostupnými nástroji na zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje,
- f. dlouhé opakovací nebo samonabíjecí zbraně s hladkým vývrtem hlavně, jejichž délka hlavně je menší nebo je rovná 600 mm,
- g. samonabíjecí zbraně, pokud mají vzhled samočinných zbraní, a
- h. signální zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm.

Zbraně kategorie C

- a. jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm,
- b. jednoranové nebo víceranové, opakovací nebo samonabíjecí dlouhé zbraně neuvedené v § 5 písm. d) až f),
- c. plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely na ústí hlavně je vyšší než 16 J, s výjimkou paintbalových zbraní, a
- d. více než dvouranové nebo opakovací zbraně zkonstruované na principu perkusních zámkových systémů.

Zbraně kategorie D

- a. historické zbraně,
- b. zbraně jednoranové a dvouranové zkonstruované na principech doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů,
- c. palné zbraně určené pro střelbu náboji typu flobert s energií střely na ústí hlavně do 7,5 J,
- d. plynové zbraně na vzduchovou kartuš,
- e. plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely na ústí hlavně dosahuje nejvíce 16 J,
- f. expanzní zbraně a expanzní přístroje,
- g. mechanické zbraně, u nichž je napínací síla větší než 150 N,
- h. znehodnocené zbraně, na kterých byly provedeny takové nevratné úpravy, které znemožňují jejich použití ke střelbě,

- i. zbraně, na kterých byly řezem provedeny takové úpravy, které odkrývají alespoň částečně vnitřní konstrukci zbraně,
- j. neaktivní střelivo a munice a
- k. zbraně neuvedené v kategoriích A až C.

Zbrojní průkaz

Zbrojní průkazy a jejich skupiny

Zbrojní průkaz je veřejná listina, která fyzickou osobu opravňuje k nabývání vlastnictví a držení zbraně nebo střeliva do těchto zbraní v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu a v rozsahu těchto oprávnění k jejich nošení nebo k provádění pyrotechnického průzkumu podle oprávnění stanoveného pro skupinu F zbrojního průkazu. Doba platnosti zbrojního průkazu je 5 let. Zbrojní průkaz lze vydat podle posudku o zdravotní způsobilosti s dobou platnosti kratší než 5 let.

Zbrojní průkaz se rozlišuje podle účelu užívání zbraně nebo střeliva a podle rozsahu oprávnění do skupin

- a. A - ke sběratelským účelům,
- b. B - ke sportovním účelům,
- c. C - k loveckým účelům,
- d. D - k výkonu zaměstnání nebo povolání,
- e. E - k ochraně života, zdraví nebo majetku, nebo
- f. F - k provádění pyrotechnického průzkumu.

Vydání zbrojního průkazu

Zbrojní průkaz vydává příslušný útvar policie na základě žádosti podané fyzickou osobou na předepsaném tiskopise, jehož vzor stanoví prováděcí právní předpis. Obsahem žádosti o vydání zbrojního průkazu musí být

- a. osobní údaje a
- b. údaj, o kterou skupinu zbrojního průkazu žádá.

K žádosti o vydání zbrojního průkazu je žadatel povinen připojit

- a) posudek o zdravotní způsobilosti držet nebo nosit zbraň a střelivo nebo provádět pyrotechnický průzkum, jedná-li se o vydání zbrojního průkazu skupiny F,
- b) doklad o odborné způsobilosti držet nebo nosit zbraň a střelivo nebo provádět pyrotechnický průzkum, jedná-li se o vydání zbrojního průkazu skupiny F.
- c) 2 fotografie o rozměru 35 x 45 mm, odpovídající současné podobě žadatele, zobrazující žadatele v čelném pohledu s výškou obličejové části hlavy od očí k bradě minimálně 13 mm, v občanském oděvu, bez brýlí s tmavými skly a bez pokrývky hlavy, není-li její použití odůvodněno důvody náboženskými nebo zdravotními; v takovém případě nesmí pokrývka hlavy zakrýt obličejovou část způsobem znemožňujícím identifikaci žadatele, a splňující požadavky technického provedení stanoveného prováděcím právním předpisem.

Jde-li o žádost o vydání zbrojního průkazu skupiny C, je žadatel povinen také předložit platný lovecký lístek.

Příslušný útvar policie vydá zbrojní průkaz fyzické osobě, která splňuje tyto podmínky:

- a. má místo pobytu na území České republiky,
- b. dosáhla předepsaného věku (§ 19),
- c. je způsobilá k právním úkonům,

- d. je zdravotně způsobilá (§ 20),
- e. je odborně způsobilá (§ 21 a 21a),
- f. je bezúhonná (§ 22),
- g. je spolehlivá (§ 23) a
- h. je držitelem platného loveckého lístku, jde-li o zbrojní průkaz skupiny C.

Věková hranice pro vydání zbrojního průkazu § 19

- (1) Zbrojní průkaz skupiny A, D, E nebo F lze vydat jen osobě starší 21 let.
- (2) Zbrojní průkaz skupiny B nebo C lze vydat jen osobě starší 18 let, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- (3) Zbrojní průkaz skupiny B lze vydat osobě starší 15 let, která je členem občanského sdružení zabývajícího se sportovní činností podle národních nebo mezinárodních pravidel a řádů a součástí této činnosti je střelba, jsou-li splněny ostatní podmínky pro jeho vydání.
- (4) Zbrojní průkaz skupiny C lze vydat žáku střední školy nebo středního odborného učiliště staršímu 16 let, pokud v osnovách školy či učiliště je zahrnuta výuka myslivosti a jsou-li splněny ostatní podmínky pro jeho vydání.
- (5) Zbrojní průkaz skupiny D lze vydat žáku střední školy nebo středního odborného učiliště staršímu 18 let, pokud v osnovách školy nebo učiliště je zahrnuta výuka puškařského oboru nebo střeliva.
- (6) V případech uvedených v odstavcích 3 a 4 je nutný písemný souhlas zákonného zástupce a doporučení příslušného občanského sdružení, školy nebo učiliště. Osoba mladší 18 let smí zbraň nebo střelivo pro sportovní nebo lovecké účely nabývat do vlastnictví, s výjimkou koupě, a držet pouze se souhlasem zákonného zástupce; tuto zbraň nebo střelivo smí používat pouze za přítomnosti osoby starší 21 let, která je držitelem zbrojního průkazu

skupiny B nebo C nejméně 3 roky a která zajistí bezpečnou manipulaci se zbraní nebo střelivem.

Odborná způsobilost žadatele o zbrojní průkaz skupiny A až E

Žadatel o vydání zbrojního průkazu skupiny A až E prokazuje odbornou způsobilost zkouškou vykonanou před zkušební komisí. Ten po úspěšném vykonání zkoušky vydá žadateli doklad o odborné způsobilosti.

Teoretická část zkoušky se provádí formou písemného testu a žadatel při ní osvědčuje znalost

- a. tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení,
- b. zvláštních právních předpisů upravujících oprávněné použití zbraně,
- c. nauky o zbraních a střelivu a
- d. zdravotnického minima.

Praktická část zkoušky se skládá ze

- a. zjištění znalostí bezpečné manipulace se zbraněmi a střelivem a
- b. střelby na pevný cíl.

Bezúhonnost fyzické osoby

Za bezúhonného podle zákona se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně uznán vinným trestným činem

- a. vlastizrady, rozvracení republiky, teroru, teroristického útoku, sabotáže, vyzvědačství, válečné zrady, účasti na organizované zločinecké skupině, obecného ohrožení, získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou, ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla, zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny, vraždy nebo

genocidia, za který byl uložen výjimečný trest nebo trest odnětí svobody na více než 12 let nebo mladistvému trestní opatření odnětí svobody nepodmíněně na 5 až 10 let,

- b. uvedeným v písmenu a), za který byl uložen trest odnětí svobody na 5 až 12 let, nebo úmyslným trestným činem proti životu a zdraví, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo jiným úmyslným trestným činem spáchaným se zbraní, za který byl uložen trest odnětí svobody převyšující 5 let a od ukončení výkonu trestu odnětí svobody neuplynulo alespoň 20 let,
- c. uvedeným v písmenu a) nebo b) nebo jiným úmyslným trestným činem, jestliže od právní moci rozsudku nebo od ukončení výkonu trestu odnětí svobody v případě, že tento trest byl uložen,

1. neuplynulo alespoň 10 let, jestliže byl uložen trest odnětí svobody převyšující 2 roky,

2. neuplynulo alespoň 5 let, jestliže byl uložen trest odnětí svobody nepřevyšující 2 roky nebo jiný trest než trest odnětí svobody, nebo

3. neuplynuly alespoň 3 roky, jestliže bylo upuštěno od potrestání, podmíněně upuštěno od potrestání s dohledem, upuštěno od uložení trestního opatření mladistvému anebo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření mladistvému nebo byla sice vyslovena vina, ale nebyl uložen trest v trestním řízení, v němž došlo k pokračování trestního stíhání na žádost obviněného anebo obžalovaného^{11e}), nebo nebylo uloženo trestní opatření poté, co bylo odstoupeno od trestního stíhání mladistvého podle zvláštního právního předpisu^{11f}), nebo

- d. spáchaným z nedbalosti za porušení povinností v souvislosti s držením, nošením nebo používáním zbraně nebo střeliva, pokud od právní moci rozsudku neuplynuly alespoň 3 roky.

Za bezúhonného podle tohoto zákona se také nepovažuje ten, kdo byl v cizině pravomocně uznán vinným činem, jehož znaky odpovídají znakům některého z trestných činů uvedených v odstavci 1. Doba, po kterou není osoba považována za bezúhonnou, je obdobná jako v odstavci 1.

Spolehlivost fyzické osoby

Za spolehlivého podle tohoto zákona se nepovažuje ten,

- a. jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo pravomocně podmíněně zastaveno nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání, a dosud neuplynula zkušební doba nebo lhůta, v níž má být rozhodnuto, zda se osvědčil,
  - b. kdo prokazatelně nadměrně požívá alkoholické nápoje nebo prokazatelně požívá návykové látky¹¹⁾, nebo
  - c. kdo pro vnitřní pořádek a bezpečnost představuje vážné nebezpečí svým jednáním, za které byl v posledních třech letech pravomocně uznán vinným ze spáchání více než jednoho přestupku
1. na úseku zbraní a střeliva,
  2. na úseku používání výbušnin,
  3. na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi,
  4. na úseku obrany České republiky,
  5. proti veřejnému pořádku,
  6. proti občanskému soužití,
  7. proti majetku, nebo
  8. na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství tím, že úmyslně neoprávněně zasáhl do výkonu práva myslivosti nebo do výkonu rybářského práva anebo úmyslně lovil zvěř nebo chytal ryby v době hájení.

Za spolehlivého podle tohoto zákona se v případě žádosti o vydání zbrojního průkazu skupiny F nebo zbrojní licence skupiny K nepovažuje také ten, kdo byl v posledních 5 letech pravomocně uznán vinným z přestupku na úseku zbraní a střeliva nebo na úseku výbušnin.

Zánik platnosti zbrojního průkazu

Platnost zbrojního průkazu zaniká, jestliže

- a. uplyne doba jeho platnosti,
- b. je ohlášena jeho ztráta nebo odcizení,
- c. nabylo právní moci rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu (§ 27), nebo
- d. jeho držitel zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého.

O zániku platnosti zbrojního průkazu rozhoduje příslušný útvar policie, jestliže

- a. je poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
- b. obsahuje neoprávněně provedené změny,
- c. obsahuje nesprávné údaje, nebo
- d. jeho držitel ukončil pobyt na území České republiky.

Odnětí zbrojního průkazu

Příslušný útvar policie rozhodne o odnětí zbrojního průkazu, jestliže držitel zbrojního průkazu

- a. pozbyl způsobilost k právním úkonům,
- b. pozbyl zdravotní způsobilost,

- c. přestal splňovat podmínky bezúhonnosti podle § 22 nebo spolehlivosti podle § 23,
- d. skupiny B nebo C mladší 18 let přestal splňovat podmínky pro vydání zbrojního průkazu uvedené v § 19 odst. 3, 4 nebo 6, nebo
- e. skupiny F porušil povinnost stanovenou v § 29 odst. 7 písm. a) až h), nebo porušil zákaz stanovený v § 29 odst. 8; o vydání nového zbrojního průkazu skupiny F lze opětovně požádat po uplynutí pěti let od právní moci rozhodnutí o jeho odnětí.

Registrace zbraní a průkaz zbraně

Každá zbraň kategorie A, B nebo C musí být zaregistrována; tato povinnost se nevztahuje na zakázané střelivo.

Registraci zbraně provádí příslušný útvar policie na základě oznámení o nabytí vlastnictví ke zbraní a předložení zbraně. Dokladem o registraci je průkaz zbraně, který je veřejnou listinou.

(1) Fyzická nebo právnická osoba, která nabude vlastnictví ke zbraní kategorie A, B nebo C, je povinna tuto skutečnost oznámit na předepsaném tiskopise, jehož vzor stanoví prováděcí právní předpis, příslušnému útvaru policie do 10 pracovních dnů ode dne nabytí vlastnictví a současně předložit zbraň. V případě nabytí vlastnictví zbraně děděním (§ 66) počíná běh lhůty k ohlášení dnem, kdy rozhodnutí soudu o dědictví nabylo právní moci.

Povinnost registrace zbraně podle § 41 se netýká zbraní, které jsou předmětem podnikání v oblasti zbraní a střeliva. V ostatních případech tuto povinnost nemá fyzická nebo právnická osoba, která nabyla zbraň na základě zbrojního průvodního listu pro trvalý vývoz zbraně nebo střeliva (§ 44 odst. 2), nebo která dovezla zbraň na území České republiky na základě zbrojního průvodního listu pro tranzit zbraně nebo střeliva (§ 46 odst. 2) s tím, že ji opět vyveze mimo území České republiky, anebo ji provází přes území České republiky.

Evropský zbrojní pas (ezp)

Evropský zbrojní pas je veřejná listina, která jeho držitele opravňuje při cestách do jiných členských států vézt s sebou zbraň v něm zapsanou a střelivo do této zbraně v množství odpovídajícím účelu použití, pokud členský stát, do kterého nebo přes který cestuje, udělil povolení k cestě s touto zbraní.

Evropský zbrojní pas vydá příslušný útvar policie fyzické osobě, která má místo pobytu na území České republiky a je oprávněným držitelem zbraně. Žádost o vydání tohoto pasu se podává na předepsaném tiskopise, jehož vzor stanoví prováděcí právní předpis, a musí obsahovat osobní údaje žadatele; k žádosti žadatel připojí 2 fotografie.

Doba platnosti evropského zbrojního pasu je 5 let a může být příslušným útvarem policie prodloužena; pokud jsou v tomto pasu zapsány pouze zbraně kategorie D, je doba platnosti nejvýše 10 let.

Zánik platnosti EZP

Platnost evropského zbrojního pasu zaniká, jestliže

- a. uplyne doba jeho platnosti,
- b. je ohlášena jeho ztráta nebo odcizení, nebo
- c. zanikla jeho držiteli platnost zbrojního průkazu nebo nabylo právní moci rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu.

O zániku platnosti evropského zbrojního pasu rozhoduje příslušný útvar policie, jestliže

- a. je poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
- b. obsahuje neoprávněně provedené změny, nebo

c. obsahuje nesprávné údaje.

Příslušný útvar policie evropský zbrojní pas zadrží, pokud jeho držitel zadrží nebo odejme zbrojní průkaz.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Uveďte právní úpravu oblasti zbraní a střeliva
2. Uveďte kategorie zbraní
3. Jaké jsou věkové hranice pro vydání zbrojního průkazu
4. Jaký je rozdíl mezi zbrojním průkazem a průkazem zbraně
5. Charakterizujte Evropský zbrojní pas

10 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM A ÚKOLY POLICIE PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

VÝSTUPY Z UČENÍ		
Po prostudování textu této kapitoly		
Budete umět:		<i>Budete umět</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysvětlit Integrovaný záchranný systém a jeho fungování ✓ Vysvětlit úkoly jednotlivých součástí IZS ✓ Jednotlivé složky IZS ✓ Činnost policie na úseku ochrany životního prostředí 		
Získáte:		<i>Získáte</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Základní přehled o systému fungování IZS ✓ O činnosti policie na úseku ochrany životního prostředí 		
Budete schopni:		<i>Budete schopni</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Orientovat se v základních úkolech IZS 		

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

4 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Integrovaný záchranný systém, složky IZS, ostatní složky, stav ohrožení, životní prostředí

PRŮVODCE KAPITOLOU

Integrovaný záchranný systém a ochrana životního prostředí

X. Integrovaný záchranný systém (izs) a úkoly policie při ochraně životního prostředí

Proč integrovaný záchranný systém vznikl?

Jeho základy však byly položeny již v roce 1993. Integrovaný záchranný systém vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod, atd.). Vždy, když bylo nutné spolupracovat při řešení větší události, vždy byl zájem spolupracovat a využívat to, s kým se spolupracuje, pro dosažení rychlé a účinné záchrany nebo likvidace mimořádné události. Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládaly a zakládají nutnost určité koordinace postupů.

Integrovaný záchranný systém (IZS) je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel.“

Právní úprava: Integrovaný záchranný systém vymezuje zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému

Základní pojmy:

- ✓ integrovaný záchranný systém (IZS) je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací (IZS tedy není institucí, ale je to systém s nástroji spolupráce a je součástí systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu),
- ✓ mimořádná událost - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací,

- ✓ záchranné práce - činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin,
- ✓ likvidační práce - činnost k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí,
- ✓ ochrana obyvatelstva - plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku,

Druhy mimořádných událostí

- a. Živelní pohroma (povodeň, zemětřesení, velký sesuv půdy, sopečný výbuch, orkán, tornádo, extrémní chlad a teplo, pád meteoritu, velký lesní požár),
- b. Havárie (v chemickém provozu, radiační, ropná, dopravní nehoda, letecké neštěstí, zřícení domu)
- c. Ostatní události (teroristický čin, sabotáž, žhářství)

Integrovaný záchranný systém tvoří:

1. Hasičské záchranné sbory (HZS) (150

- ✓ poskytují technickou pomoc,
- ✓ jsou vybaveny k tomu určenou technikou,
- ✓ mají vycvičené specialisty pro práci ve výškách, v podzemí, ve vodě, v zamořeném prostředí, při požárech, při dopravních nehodách (vozidla první technické pomoci),

- ✓ činnost je řízena operačním střediskem HZS

2. Zdravotnické záchranné služby (ZZS) (155)

- ✓ poskytují odbornou lékařskou pomoc

3. Policie České republiky (P ČR) (158)

- ✓ zajišťuje oblast mimořádné události před vstupem nepovolaných osob, vykrádáním, drancováním,
- ✓ v případě potřeby zabezpečuje postižené,
- ✓ zajišťuje hladkou průjezdnost záchranných vozidel na příjezdových a odsunových trasách,
- ✓ činnost Policie ČR je řízena operačním střediskem.

Ostatní složky IZS

- ✓ vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ✓ ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ✓ orgány ochrany veřejného zdraví (např. orgány hygieny),
- ✓ havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (např. plynárenská, vodní, elektrikářská, Báňská záchranná služba, Horská služba, Letecká záchranná služba),
- ✓ zařízení civilní ochrany,
- ✓ neziskové organizace a sdružení občanů (např. Český červený kříž, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Svaz civilní obrany ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska).

Krizové stavy

- ✓ podle závažnosti a rozsahu mimořádné události se mohou vyhlásit k jejímu překonání tzv. krizové stavy,
- ✓ krizové stavy zvyšují pravomoci územních správních úřadů a vlády.

Stav nebezpečí

- ✓ vyhláší hejtman kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy) pro území kraje nebo jeho část tehdy, když vzniklou mimořádnou událost nelze řešit běžně dostupnými silami a prostředky a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS,
- ✓ pravomoci, které nabývá hejtman nebo starosta obce za stavu nebezpečí, je vymezen zákonem
- ✓ č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
- ✓ lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů (dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády).

Nouzový stav

- ✓ může vyhlásit vláda ČR,
- ✓ v případě vzniku mimořádné události, která ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost a pořádek.
- ✓ nouzový stav se může vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů (uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny).

Stav ohrožení státu

- ✓ může vyhlásit Parlament ČR,

- ✓ je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost nebo demokratické základy státu

Válečný stav

- ✓ může vyhlásit Parlament ČR,
- ✓ je-li Česká republika napadena agresorem, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení

Součinnostní vztahy mezi policií a ostatními složkami IZS

Postavení Policie ČR v rámci integrovaného záchranného systému lze rozdělit do dvou základních rovin.

1. Jde o činnost Policie ČR při řešení krizových situací v oblasti přírodních katastrof a průmyslových havárií.
2. Plnění úkolů Policie ČR při řešení krizových situací v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti.

Činnost policistů při řešení krizových situací v oblasti přírodních katastrof a průmyslových havárií.

- ✓ uzavírají místa zásahu a omezují vstup osob, jejichž přítomnost zde není potřebná,
- ✓ zachraňují bezprostředně ohrožené osoby, zvířata nebo majetek, případně provádějí jejich evakuaci,
- ✓ regulují volný pohyb osob a dopravu v místě zásahu a jeho okolí,
- ✓ poskytují nutné informace příbuzným osobám, které jsou výrazně postiženy mimořádnou událostí,

- ✓ dokumentují údaje a skutečnosti za účelem zjišťování a objasňování příčin vzniku mimořádné události.

Plnění úkolů Policie ČR při řešení krizových situací v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti.

- ✓ oprávnění požadovat vysvětlení,
- ✓ oprávnění požadovat prokázání totožnosti,
- ✓ zajištění osoby,
- ✓ oprávnění k omezení pohybu agresivních osob,
- ✓ oprávnění odebrat zbraň,
- ✓ oprávnění k prohlídce dopravních prostředků,
- ✓ oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob,
- ✓ oprávnění zákazu vstupu na určená místa a oprávnění použít donucovací prostředky a zbraň

Krizové štáby:

Vláda České republiky zřizuje Ústřední krizový štáb jako svůj pracovní orgán k řešení krizové situace.

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady zřizují krizové štáby jako pracovní orgány k řešení krizových situací. Jejich složení a úkoly určuje ministr nebo vedoucí ústředního správního úřadu.

Hejtmani a starostové obcí zřizují krizové štáby jako své pracovní orgány k řešení krizových situací.

Stupně poplachů:

První stupeň poplachu

- ✓ mimořádná událost ohrožuje jednotlivé osoby, jednotlivý objekt nebo jeho část, (s výjimkou objektu, kde jsou složité podmínky pro zásah), jednotlivé dopravní prostředky osobní nebo nákladní dopravy nebo plochy území do 500 m², nebo
- ✓ záchranné a likvidační práce provádí základní složky, které není nutno při společném zásahu nepřetržitě koordinovat

Druhý stupeň poplachu

- ✓ mimořádná událost ohrožuje nejvýše 100 osob, více jak jeden objekt se složitými podmínkami pro zásah, jednotlivé prostředky hromadné dopravy osob, cenný chov zvířat nebo plochy území do 10 000 m²,
- ✓ záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky z kraje nebo obce, kde mimořádná událost probíhá,
- ✓ je nutné nepřetržitě koordinovat složky velitelem zásahu při společném zásahu

Třetí stupeň poplachu

- ✓ mimořádná událost ohrožuje více jak 100 a nejvýše 1000 osob, část obce nebo areálu podniku, soupravy železniční přepravy, několik chovů hospodářských zvířat, plochy území do 1 km², povodí řek, produktovody,
- ✓ jde o hromadnou havárii v silniční dopravě nebo o havárii v letecké dopravě,
- ✓ záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky nebo se využívají síly a prostředky z jiných krajů nebo jiných obcí než z těch, které byly postiženy mimořádnou událostí,
- ✓ je nutné složky při společném zásahu v místě zásahu koordinovat velitelem zásahu za pomoci štábu velitele zásahu a místo zásahu rozdělit na sektory a úseky.

Zvláštní stupeň poplachu (čtvrtý)

- ✓ je vyhlášen v případě, že mimořádná událost ohrožuje více jak 1000 osob, celé obce nebo plochy území nad 1 km²,
- ✓ záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky včetně využití sil a prostředků z jiných krajů a obcí než z těch, které byly mimořádnou událostí postiženy, popřípadě je nutno použít zahraniční pomoc,
- ✓ je nutné složky při společném zásahu v místě zásahu koordinovat velitelem zásahu za pomoci štábu velitele zásahu a místo zásahu rozdělit na sektory a úseky,
- ✓ společný zásah složek vyžaduje koordinaci na strategické úrovni.

Úkoly policie při ochraně životního prostředí

Právní úprava:

- ✓ zákon číslo 17/1992 Sb. o životním prostředí
- ✓ zákon číslo 273/2008 Sb. o Policii ČR
- ✓ zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích
- ✓ zákon číslo 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému
- ✓ zákon číslo 40/2009. Sb. Trestní zákoník

Životní prostředí

Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

Ochrana životního prostředí

Ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku.

§ 18 odst. 1 zákona o životním prostředí stanovuje:

Každý, kdo svou činností znečišťuje nebo poškozuje životní prostředí, nebo kdo využívá přírodní zdroje, je povinen na vlastní náklady zajišťovat sledování tohoto působení a znát jeho možné důsledky.

§ 19

Každý, kdo zjistí, že hrozí poškození životního prostředí, nebo že k němu již došlo, je povinen učinit v mezích svých možností nezbytná opatření k odvrácení hrozby nebo ke zmírnění následků a neprodleně ohlásit tyto skutečnosti orgánu státní správy; povinnost zasáhnout nemá ten, kdo by tím ohrozil život nebo zdraví své nebo osoby blízké.

§ 27

Každý, kdo poškozováním životního prostředí nebo jiným protiprávním jednáním způsobil ekologickou újmu, je povinen obnovit přirozené funkce narušeného ekosystému nebo jeho části. Není-li to možné nebo z vážných důvodů účelné, je povinen ekologickou újmu nahradit jiným způsobem (náhradní plnění); není-li to možné, je povinen nahradit tuto újmu v penězích. Souběh těchto náhrad se nevylučuje. Způsob výpočtu ekologické újmy a další podrobnosti stanoví zvláštní předpis.

§ 29

Za porušení povinností stanovených zvláštními předpisy o ochraně životního prostředí se ukládají pokuty nebo jiná opatření podle těchto předpisů; tím nejsou dotčeny případná trestní odpovědnost ani odpovědnost za škodu podle obecných právních předpisů.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je policie při zjištění protiprávního jednání konat ve věci.

Z jiných právních předpisů vyplývá povinnost policie dohlížet nad dodržováním právních norem a při zjištění porušení právních norem se řídit kromě jiného zákonem číslo 200/1990 Sb o přestupcích.

Tento zákon taxativně vymezuje jednotlivé přestupky na úseku životního prostředí.

§ 45 zákona o přestupcích

Přestupky na úseku ochrany životního prostředí

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo porušením zvláštních právních předpisů o ochraně životního prostředí jiným způsobem, než jak vyplývá z ustanovení § 21 až 44, zhorší životní prostředí.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 10 000 Kč.

Vzhledem k tomu, že § 86 zákona o přestupcích neumožňuje policii tyto přestupky řešit v blokovém řízení, je policie povinna tyto přestupky oznámit dle §58 odst. 1 zákona o přestupcích.

§ 58

(1) Státní orgány, orgány Policie České republiky (dále jen „orgány policie“) a obce oznamují příslušným správním orgánům přestupky, o nichž se dozví, nejsou-li samy příslušné k jejich projednávání. V oznámení uvedou zejména, který přestupek je ve skutku spatřován, důkazní prostředky, které jsou jim známy a které prokazují, že jde o přestupek a že byl spáchán určitou osobou.

V oblasti trestných činů

Zákon číslo 40/2009 Sb. Trestní zákoník v hlavě VIII. Taxativně vymezuje jednotlivé trestné činy proti životnímu prostředí.

Např. Poškození a ohrožení životního prostředí § 293, Neoprávněné vypuštění znečišťujících látek § 297, atd.

Stejně jako u porušení jiných právních norem je policie při zjištění této trestné činnosti konat s cílem zjištění pachatele.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Charakterizujte IZS
2. Uveďte základní složky IZS a charakterizujte jejich činnost
3. Uveďte ostatní složky IZS
4. Vyjmenujte a charakterizujte stupně poplachů
5. V čem spočívá ochrana životního prostředí a jaké je místo PČR při jeho ochraně